

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Seien-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga číslo
78.180, Wlen št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za tuzemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo.

Okrog sporazuma

V zadnjih dneh se kar vrstijo razne, deloma močno si nasprotujoče informacije o podpisu sporazuma. Značilno je, da dostikrat ta ali oni list svoje lastno večerajšnje poročilo danes dopolnjuje, a jutri v drugi obliki zopet ponavlja. To je dokaz, da cela akcija še ni zaključena. Po naših informacijah pa se vsekarok nahaja v zaključnem stadiju.

Kakor je znano, je prišlo 27. aprila med g. Cvetkovičem in dr. Mačkom do načelnega soglasja, vendar so se pozneje pokazale razlike v tolmačenju in razgovori so zastali. Nekaj tednov sem so bili na poslu strokovnjaki z ene in druge strani, ki so svoje delo v glavnem dovršili. Oba problema, ki tvorita jedro sporazuma, sta nesporno težka. Prvi se tiče obsega nove hrvatske edinice, drugi pa vprašanja kompetenc, to je prenos dosedaj centralnih državnih funkcij na to edinico. Zlasti to drugo vprašanje je zelo zapleteno in je v najožji zvezi z interesi celokupne države. Po najnovejših informacijah so se stališča zelo približala in ni izključeno, da pride v par tednih do končne rešitve, kakor so to razni listi napovedovali. Kakor zatrjujejo, gre za enkrat za posebni hrvatski problem in druga vprašanja, ki so z njim v zvezi, med njimi tudi vprašanje reorganizacije ostale države, še niso na dnevnem redu.

Glasilo dr. Mačka »Hrvatski dnevnik« se omejuje slej ko prej na beleženje raznih informacij, ki jih objavljajo drugi listi, in na kritične pripombe. Pri tem sprejema naziranje, da bi se morale brez ozira na stanje, v katerem se nahaja vprašanje končnega sporazuma, nekatere nujne stvari takoj reševati. Med drugim pravi: »Imamo cel niz pojavov, ki bi jih bilo potrebno odstraniti, ne da čakamo na končni sporazum. Take spremembe niti po svoji naravi niso vezane na ta sporazum. Zahteva jih običajna pravičnost, ker bi takih pojavov sploh ne smelo biti brez ozira na to, kakšna je organizacija državne zajednice.«

Zanimivo je stališče, ki ga zavzema »Hrvatski dnevnik« napram programu jugoslovenske ideologije. Pri decembrskih volitvah je, kakor znano, glavna politična predstavica te ideologije. Jugoslovenska nacionalna stranka sklenila ne le tehnični, temveč tudi politični volilni dogovor z dr. Mačkom in ostalimi opozicijskimi skupinami. Pri tem je postavlila izven vsakega dvoma, da ostaja zvesta ideji narodnega edinstva. Z ideološko stranjo našega narodnega in državnega problema se peča v večerajšnjem uvodniku »Hrvatski dnevnik« na način, ki zasluži pažno in diskusijo. Glasilo dr. Mačka smatra sicer, da je »formula« narodnega edinstva nesrečna in neprimerana, ali jo vendar pripušča v izvestnem tolmačenju.

»Narodno edinstvo«, piše list, »bi moglo značiti samo enotno in složno nastopanje (Hrvatov, Srbov in Slovencev), kadar gre za skupne interese in za skupne moralne dobrine. Ono pa ne sme zahtevati, da se opustijo narodne posebnosti in torej tudi ne sme zahtevati nacionalno in idejno nivelizacijo. Državno edinstvo se ne bi smelo istočvetiti s centralizmom, saj obstoja izvestno edinstvo tudi v federativnih državnih organizmih. Kar se nas Hrvatov tiče, smo si svesti svoje narodne individualnosti, ki nam daje pravico na narodno suverenost, kot taki želimo razpravljati s srbskim narodom, enaki z enakimi, enakopravni z enakopravnimi. Medsebojno povezanost, kohezijo ali edinstvo vidimo mi v vskladitvi medsebojnih in v zaščiti posebnih interesov, prepričani, da se bomo sami znali najbolje brigati za svoje posebne potrebe, a skupaj za one interese, ki so nam v resnici skupni. Hrvatsko vrašanje ni manjšinsko vprašanje. Mi se ne borimo za koncesije. Naša koncepcija stoji al pari z drugo koncepcijo, kar znači, da smo pripravljeni na sporazum, toda ne na diktat. Naša pomešanost s Srbi še ne izključuje formiranja hrvatske edinice, ki bo čuvala potrebno ravnotežje, kakor nova organizacija državne zajednice, ki jo želimo ustvariti, ne znači dezinteresiranja na onih Hrvatih, ki se bodo nahajali izven te edinice, ker bo baš ta edinica vplivala, da se Hrvat v celi državni zajednici čuti svobodnega in nezaposlavljenega, kakor se ima čutiti tudi Srb (in Slovencem, dostavljamo mi). Nova državna zajednica naj služi uvedanju in ojačenju novega duha, ki bo dal novega poleta vsem in še posebej zajednici kot taki.«

Izvajanja »Hrvatskega dnevnika« odkrivajo trezno gledanje na naš narodni in državni problem. Razumljivo je, da se »Hrvatskemu dnevniku« beseda narodno edinstvo ne dopade. Toda ako jo on odklanja zaradi tega, ker bi zahtevala opustitev narodnih posebnosti ter nivelizacijo, potem jo v tem pojmovanju odklanjajo tudi premnogi, ki neomajno verujejo v moč narodnega edinstva. Mi smo to idejo tolikokrat

VOJAŠKA POGAJANJA Z RUSIJO OB KONCU PRIHODNJEGA TEDNA

Vest so sprejeli v Londonu in Parizu z velikim zadovoljstvom
Včeraj je bil v Moskvi nov sestanek, a še ni prinesel odločitve

London, 27. julija. z. Napovedani generalstabi razgovori v Moskvi so izzvali v londonskih političnih krogih veliko zadovoljstvo in z največjim optimizmom gledajo sedaj na pogajanja v Moskvi. Prepričani so, da ne bi prišlo do vojaških razgovorov, če ne bi bil politični sporazum že tako rekoč perfekt. To optimizem dele tudi oni krogi, ki so doslej skrajno pesimistično presojali moskovska pogajanja. Generalstabin razgovorom pripisujejo velik pomen in ne dvomijo, da bodo v tej zvezi razpravljali o vseh možnostih za primer vojne. Z vojaško delegacijo, ki bo poslana v Moskvo verjetno je prihodnji teden, bo odptoval tudi eden izmed vodilnih angleških admiralov, ker pripisujejo v angleških vojaških krogih veliko vlogo zlasti ruskemu podmorskemu brodogradu.

Kar se tiče še obstoječih nesoglasij glede indirektnega napada, prevladuje v Londonu naziranje, da bo tudi to vprašanje v najkrajšem času dokončno razčiščeno in da so pomisleki Rusije v prvi vrsti posledica nezaupanja Moskve do Chamberlaina. Prepričani so, da bodo vojaški razgovori to nezaupanje dokončno odstranili, tem bolj, ker je splošno prepričanje v Angliji, da bo prišlo v primeru zaostritve mednarodne krize takoj do sestave nove vlade. Vsekakor pa je soglasna sodba, da se je ozračje v pogledu moskovskih pogajanj zadnje dni znatno zboljšalo. »Daily Telegraph« piše, da so se sedaj tudi v Moskvi pripravili o odkritosrčnih namerah Anglije.

Pariz, 27. julija. z. Vesti o predstoječem sporazumu v Moskvi so bile sprejete v Parizu z očitnim olajšanjem. Pomenecent po skus Hudsona je očitno odstranil zadnji odpor Chamberlaina in v Parizu so sedaj prepričani, da so s tem odpadle zadnje ovire za sklenitev političnega pakta v Rusijo. Vojaška pogajanja, ki bodo v kratkem sledila, ne bodo naletela več na nobene posebne težave, ker gre v stvari za iste probleme kakor leta 1914. Verjetno pa je, da bodo tudi ti razgovori precej dolgotrajni, ker bo treba obdelati celo vrsto problemov vojaškega sodelovanja med vsemi tremi velikanji.

Šefa vojnih odposlanstev

Pariz, 27. jul. (Reuter). Za zastopnika generalnega štaba za bližnja generalstaba pogajanja v Moskvi je bil določen general Doumengu.

London, 27. jul. AA. (Reuter). »Daily Telegraph« poroča, da bo general Ironside imenovan za vodjo angleškega vojaškega odposlanstva v Moskvi. Vlada se havi sedaj z imenovanjem ostalih funkcionarjev vseh vrst orožja, ki bodo člani komisije. List dostavlja, da je jasno, da sklenitev vojaškega sporazuma zavisi od sklenitve političnega sporazuma, toda dejstvo je, da se je ozračje v Moskvi v veliki meri izboljšalo.

Zadoščenje v pariškem tisku

Pariz, 27. julija. AA. (Havas) Listi se zelo obširno bavijo z moskovskimi pogajanjmi in ugotavljajo z zadovoljstvom, da sedaj dobro napredujejo. »Petit Parisien« pravi, da je vest, po kateri je treba v najkrajšem času pričakovati zaključitve trojnega sporazuma, naredila najljubši vtis v mednarodnih političnih krogih. »Imamo mnogo razlogov, da se tega veselimo, kajti čim bo ta sporazum sklenjen, bodo vsi, ki so željni pustolovščin, vedeli v naprej s kolikšno nepremagljivo nasprotno silo bodo imeli opraviti.«

»Journal« pristavlja, da sta Pariz in London očitno na novo postopila v korist sovjetskega stališča, ker sta pristala, da se v najkrajšem času začne tudi razgovor zastopnikov generalnih štabov treh velisil. Razume se, pristavlja pisec, da se bodo razgovori vojaških strokovnjakov začeli takoj, čim bo sklenjen politični sporazum. Kar se tega sporazuma tiče, je preostalo samo to, da se reši vprašanje točne opredelitve pojma posrednega napada. V tem pogledu sta dobila predstavnik Velike Britanije in Francije v Moskvi nova navodila. Lahko se reče, da dopuščajo razgovori v Moskvi zelo ugodne napovedi o končnem izidu pogajanj.

»Figaro« prinaša poročilo svojega londonskega dopisnika, ki pravi, da bo po mnenju angleških političnih krogov imel angleško-francosko-ruski sporazum predvsem velik psihološki pomen. V zvezi s tem poudarja dopisnik, da so predstavniki angleške levičarske opozicije često zastopali stališče, da jamstva Velike Britanije Polj-

razlagali in jo tudi konkretno obeležili, da nam na tem mestu ni potreba ponavljati svojih nazorov. Naj opozorimo samo na pohorsko deklaracijo, v kateri je rečeno, da je narodno edinstvo občutek notranje usodne povezanosti Srbov, Hrvatov in Slovencev in prepričanje, da tvorimo skupaj edinico, katere noben del ne bi mogel zase živeti svobodno in neodvisno. Se posebej je poudarjeno, da narodno edinstvo ne more biti nasprotno razvoju narodnih posebnosti in tradicij, ono samo zahteva, da se te tradicije in posebnosti povežejo s tradicijami celote. »Hrvatski dnevnik« ima prav, da se državno edinstvo ne more in ne sme istočvetiti s centralizmom. Državno edinstvo predpostavlja predvsem, da smo Srbi, Hrvati in Slovenci politična edi-

ski in drugim vzhodnoevropskim državam nimajo nobenega večjega praktičnega pomena, če se ne naslanjajo na sporazum med Londonom in Moskvo. Dopisnik pravi dalje, da dokazuje izredno zanimanje, s katerim so nekatere veleisle spremljale potek moskovskih pogajanj, kakor tudi napori nekaterih izmed njih, da bi prišle v ožji stik z Moskvo, kolikšnega pomena bo moskovski trojni sporazum.

»Oeuvre« misli, da je japonsko-angleški sporazum v Tokiju močno vplival na vodilne ruske politike, ki so se po preobratu na Daljnem vzhodu pokazali mnogo bolj popustljive v nekaterih vprašanjih, o katerih je doslej trajala najdaljša debata.

Priprave francoskega generalnega štaba

Pariz, 27. julija. o. V političnih krogih zatrjujejo, da je francoski generalni štab že pred dvema tednoma odredil zbranje informativnega gradiva za generalstaba pogajanja v Moskvi. Prvo vprašanje, s katerim naj bi se pri vojaških pogajanjih v Moskvi bavili, bo imenovanje stalne vojaške komisije zastopnikov Francije Anglije in Rusije. V ostalih pogajanjih bi šlo za definicijo ruske vojaške pomoči v primeru napada na Poljsko in Rumunijo, oziroma pomoči angleške vojske mornarice na Vzhodnem morju v primeru napada na Baltičke države. Če bi izbruhnila vojna, bi veliko vlogo imeli zlasti ruska vojna mornarica in letalstvo. Ruske vojske ladje naj bi držale v šahu znaten del nemškega vojnega brodogradu na Vzhodnem morju, s čemer bi oslabilo udarno silo nemške vojske mornarice na Sredozemskem morju. Za padne sile bi se mogle ojačiti tudi z ruskimi podmornicami in malimi križarkami.

Včerajšnji sestanek še ni prinesel odločitve

Pariz, 27. julija. AA. (Havas) Molotov se je popoldne ob 17. sestrel s Strangom, Naggyarom in Seedsom. Sestanek je trajal poldrugo uro. Prevladuje mnenje, da pogajanja napredujejo zadovoljivo, izjavljajo pa, da današnji sestanek še ni bil odločilen. Tukaj niti ne potrjujejo niti ne zanikajo vesti o skorajšnjih razgovorih med generalstabinimi strokovnjaki.

Pospešitev nemških pogajanj

Berlin, 27. julija. z. Ne glede na izid moskovskih rusko-angleških pogajanj se je nemška vlada odločila kar najbolj pospešiti svoja gospodarska pogajanja z Rusijo. Po večtedenskih pripravljajnih razgovorih, ki so se vodili v Moskvi in Berlinu, obstoja v nemških krogih upanje, da se bodo ta pogajanja končala z uspehom. Ze prihodnji teden bo odpotovala nemška delegacija v Moskvo. Ali bo pričakovani gospodarski sporazum vplival tudi na politične odnose med Nemčijo in Rusijo, se ne da napovedati. Vsekakor pa je to v največji meri odvisno od razvoja mednarodnega položaja.

Dve važni seji francoske vlade

Pariz, 27. julija AA. Havas: Člani vlade bodo imeli v petek ob 15. in v soboto ob 10. dopoldne dve važni seji, ki bosta v glavnem posvečeni izdelavi in sprejetju večjega števila osnutkov uredb z zakonsko močjo. Te uredb imajo namen, da se s pomočjo njih izpopolni delo na socialnem, gospodarskem, finančnem in upravnem področju, kakor tudi delo za državno obrambo. Kar se tiče tehničnih vprašanj na socialnem polju, domnevajo, da bo finančni minister Paul Reynaud v soboto zvečer v svojem govoru po radiu razložil pomen sprejetih ukrepov. Na drugi strani pa v gotovih krogih smatrajo, da bo Daladier izkoristil vse uredb in vnesel vte besedilo, ki se nanaša na sklep o določitvi datuma za prihodnje volitve kakor tudi na trajanje sedanje zakonodajne seje. Glede zunanje politike bodo ministri po poročilu zunanje ministra Bonnetta proučili večje število mednarodnih vprašanj, med katerimi je tudi vprašanje pogajanj v Moskvi, zatem pa predvsem nameravani razgovori med generalstabi, ki naj bi bili po dosedanjih napovedih v bližnji ali daljni bodočnosti.

nica, ki se ne sme in ne more voditi pod pretežnim vplivom enega dela, kakor se z druge strani noben njen del ne more osvoboditi obvez, ki jih ima napram celoti ali zajednici. Program državnega edinstva se torej ne more protiviti zahtevi, da se vprašanja, ki nimajo izrazito skupnega, splošno državnega značaja, rešujejo regionalno.

Strinjamo se seveda s »Hrvatskim dnevnikom« v tem, da hrvatsko vprašanje v naši državi ni in ne more biti manjšinsko vprašanje. Baš tudi z našega stališča narodnega edinstva, ki izhaja iz prepričanja, da so Hrvati enaki s Srbi in Slovenci enakopraven nosilec suverenosti naše državne zajednice in s tem nepogrešljiv činitelj v polnoveljavnem sodočanju v njenem vodstvu.

Samo še en teden angleškega parlamenta

London, 27. julija. AA. (Reuter). Ko je na današnji seji spodnjega doma Chamberlain izjavil, da bo parlament odšel na poletno počitnice 4. avgusta in da si pridrži pravico, sklicati ga tudi prej, če bi bilo potrebno v splošnem interesu, sta Greenwood in Sinclair stavila svoje pripombe na ta sklep ministrskega predsednika. Chamberlain pa je pri svojem stališču vztrajal.

»Čas za kako splošno konferenco še ni ugoden«

London, 27. julija. AA. (Reuter). Predsedniku vlade so v spodnjem domu zastavili vprašanje ali bo prevzel pobudo, da se prouče možnosti za razdelitev svetovnih gospodarskih zakladov na podlagi, ki bi bila za vse države nepristranska. Chamberlain je odgovoril, da bi se vsako takšno proučevanje moralo razširiti na politična kakor tudi na gospodarska vpraša-

Učinkovit ameriški pritisk na Japonsko

Roosevelt je odpovedal že 30 let veljavno trgovinsko pogodbo — Odpoved stopi v veljavo čez pol leta

Washington, 27. jul. AA. (Havas) Predsednik Zedinjenih držav Roosevelt in zunanji minister Hull sta sklenila odpovedati trgovinsko pogodbo z Japonsko iz l. 1911 in sicer po sklepu senatnega odbora za zunanje zadeve, da se preloži razprava o zakonskem predlogu Vandenberga, ki je zahteval odpoved omenjene pogodbe. Prvi vtis te odpovedi je ta, da so hotele Zedinjene države opozoriti z njim Japonsko, naj ne dvomi o stališču Zedinjenih držav, ki bi se dalo po večerajšnjem sklepu odbora za zunanje zadeve morda napočeno tolmačiti. Istočasno, ko je zunanji minister Cordell Hull sporočil odpoved japonskemu odpravniku poslov v Washingtonu Jakiširu Suni, je tudi ameriški poslanik v Tokiju, Duman, predal noto o odpovedi japonskemu zunanjemu ministrstvu. V Washingtonu posebno naglašajo dejstvo, da je odpoved politični ukrep vlade Zedinjenih držav. Stvarno bi bilo dovolj odpovedati določbo o klavzuli največjih ugodnosti, ker bi že s tem bilo omogočeno izglasovati zakonski načrt, kakor ga je predložil Pittman, ki zahteva prepoved izvoza orožja, vojnih potrebščin in surovin na Japonsko. Omenjajo da se odpoved te trgovinske pogodbe, ki se je izvršila iz političnih pobud, ne da primerjati z nobeno dosedanjim ameriško odpovedjo trgovinske pogodbe.

Ministrstvo za zunanje zadeve v Washingtonu je hotelo s tem dokazati, da imajo Zedinjene države ne glede na politiko, ki jo izvajajo druge države na Kitajskem, tudi v bodoče pravico do politike odprtih vrat na Daljnem vzhodu. Zedinjene države jasno opozarjajo s tem Japonsko na ukrepe, ki bi jih lahko izvršile proti njej, če bi dovolila incidente, kakor so se pripetili pretekli teden, ko so trpeli škodo ameriški interesi. Tak je bil tudi primer pri blokadi Kantonu, kjer so bili oškodovani mnogi ameriški državljani. Preden bo ameriška vlada začela izvajati politiko sankcij ter zakon o prepovedi izvoza orožja in vojnih potrebščin na Japonsko, ima Japonska še šest mesecev časa za spremembo svoje politike na Kitajskem napram Zedinjenim državam, ker bo odpoved šele po tem času stopila v veljavo.

Cungking, 27. julija. AA. (Reuter) Vest, da so Zedinjene države sklenile prekiniti trgovinske zveze z Japonsko, so v Cungkingu pozdravili z velikim navdušenjem. London, 27. jul. AA. Diplomatski urednik Reuterja pravi, da je dejstvo, da so Zedinjene države prekinile trgovinske stike z Japonsko, naletelo na veliko zanimanje v londonskih uradnih krogih, čeprav še ni znan uradni komentar. Iz Washingtona še ni prišlo uradno sporočilo.

Uradna izjava o odpovedi

Pariz, 27. julija. AA. Havas poroča iz Washingtona: Vlada Zedinjenih držav je sprejela sklep o odpovedi pogodbe o trgovini in plovi z Japonsko, sklenjeno leta 1911. Ta sklep ameriške vlade je izenačil vse kroge. Sklep je bil objavljen sredi ob 21.30. Visoki uradnik zunanje ministarstva, ki je sporočil ta sklep vlade Zedinjenih držav predstavnikom tiska, je med drugim izjavil:

»Namen tega sklepa je čim bolj zaščititi ameriške interese. Odpoved trgovinske pogodbe stopi v veljavo v 6 mesecih. Kongresu bo na ta način omogočeno razpravljati v predstoječem zasedanju o vprašanju izvoza surovin na Japonsko. Ministrstvo za zunanje zadeve je smatralo pogodbo za oviro za izvajanje zakona o prepovedi izvoza surovin na Japonsko, vsebovano v nedavni resoluciji senatorja Pittmana.«

Vtis na Japonskem

Tokio, 27. julija. o. Šef ameriškega odelka v japonskem zunanjem ministrstvu je dejal, da je treba obžalovati sklep washingtonske vlade o odpovedi trgovinske pogodbe z Japonsko. Teško je po njegovem

nja. Po mnenju angleške vlade pa čas še ni ugoden, da bi se sčela kalifornska splošna konferenca, na kateri bi razpravljali o teh stvarih.

V ponedeljek debata o zunanji politiki

London, 27. julija. w. V spodnji zbornici se bo pričela v ponedeljek na pobudo liberalne stranke debata o zunanji politiki. Glavna debata bo obsegala moskovska pogajanja in tokijski sporazum. V zvezi s tem napovedujejo, da bo ministrski predsednik Chamberlain podal važne izjave in verjetno objavil tudi nekatere podrobnosti o moskovskih pogajanjih in o doslej doseženem sporazumu.

★

Majski pri Halifaxu

London, 27. julija. br. Zunanji minister lord Halifax je imel danes dopoldne skoro dve uri trajajoč razgovor z ruskim poslanikom Majskim. Ruski poslanik je takoj nato zahteval radiofonsko zvezo s Moskvo in je skoro pol ure govoril z Molotovim. V političnih krogih so prepričani, da se je ta sestanek nanašal na moskovska pogajanja in smatrajo za verjetno, da so bile ob tej priliki odstranjene zadnje ovire za končni sporazum.

Ruski veleposlanik v poljskem zunanem uradu

Varšava, 27. jul. AA. Pooblaščen minister Arcizewski je včeraj v odsotnosti namestnika zunanje ministra sprejel veleposlanika Rusije Saranova.

mnenju napovedovati izpremembo v japonsko-ameriških odnosih na bolje, dokler bo vztrajala ameriška vlada na svojem dosežanem stališču. Zbližanje se za sedaj ne more pričakovati, niti v primeru, če bi Zedinjene države predlagale zaključitev nove trgovinske pogodbe.

Prva posledica sklepa ameriške vlade je bil občuten padec japonskih vrednostnih papirjev na borzi.

Ogorčenje v Nemčiji

Berlin, 27. julija. br. Nepričakovana odpoved trgovinske pogodbe z Japonsko s strani ameriških Zedinjenih držav je učinkovala v Berlinu kakor bomba in je nemške kroge skrajno presenetila. Ameriki očitajo, da hoče s tem izravnati kapitulacijo Anglije in na ta način obzrušpediti uspeh japonske diplomacije.

Pogajanja v Tokiju

Tokio, 27. julija. AA. (Reuter) Drugi sestanek angleško-japonskih predstavnikov je bil odgošen na jutri zjutraj. Po objavljenem sporočilu gre za ureditev podrobnosti v zvezi z možnostjo bodoče politike in procedure. Pogajanja se vodijo tudi o odpustu uradnikov občinske uprave v koncesiji v Tiencinu, ki so znani nasprotniki Japonske, ter o izročitvi štirih oseb, ki so obtožene, da so ubile nekega japonskega oficirja.

Čangkajšek o odporu Kitajske

Cungking, 27. julija. AA. (Havas). Maršal Čangkajšek je objavil članek, v katerem pravi, da noben inozemski pritisk ne bo vplival na odpor kitajske armade. Ako druge države sklepajo sporazum z Japonsko, bo imelo to samo za posledico, da se bo Kitajska še odločneje borila ter na koncu prebreda vse težave. Naša borba, pravi Čangkajšek, je sveta borba za obstoj države. Mi se bomo proti Japonski borili z lastnimi silami. Zeleli smo, da nas prijateljske države podprejo, toda ako te podpore ne bo, se bomo borili sami. Ne bomo priznali nobenih sporazumov tujih sil, ako gre pri tem za kitajske interese. Kitajska se v borbi za svojo neodvisnost ne bo ustavila pred nobeno oviro.

Napetost z Rusijo

London, 27. julija. o. Na podlagi poročil iz Tokia pričakujejo, da bo prišlo še do večje poostrevice spora med Japonsko in Rusijo zaradi japonskih industrijskih podjetij v ruskem Sahalinu. Japonski minister za vojno mornarico je odredil, naj odpluje eskadra japonskih vojnih ladij proti Sahalinu. V zvezi s tem mislijo, da bo Japonska v primeru poostrevice spora izvršila blokado ruskega dela Sahalina. Do izvajanja te blokade bi prišlo, če bodo ostali vsi japonski protesti proti zaplembam japonskega imetja na Sahalinu brez uspeha. Po vestih iz Moskve so rusko-mongolske čete priborile zopet znatne uspehe v borbi proti japonsko-mandžurskim četam.

Požar na Sahalinu

Moskva, 27. julija. o. Po vestih agencije Tas iz Vladivostoka je iz neznanega vzroka izbruhnil požar na področju Sahalina, kjer pridobivajo Japonci petroleje. Ruske oblasti menijo, da je požar nastal zaradi skrajno slabih varnostnih naprav proti nesrečam na področju koncesije same.

Kentska vojvodska dvojica na potu po Evropi

Pariz, 27. julija. AA. (Havas). Vojvoda in vojvodinja Kentska sta prispela z letalom v Pariz. Viskota gosta ostaneta v Parizu več dni, nato pa nadaljujeta z avtomobilom potovanje po Evropi.

Odmevi „Hudsonove afere“

Listi obeh evropskih taborov o „zasebni mirovni ponudbi“ angleškega ministra zastopniku Nemčije

Poročali smo že obširno o tako zvani »Hudsonovi afere«, ki je nastala v zvezi z objavo podrobnosti o razgovorih, ki sta jih imela pretekli teden v Londonu gospodarski svetovalec maršala Göringa dr. Wohltat in angleški minister za prekomorsko trgovino sir Robert Hudson, ki velja za najplivnejšo osebo v Chamberlainovi okolici. Zato so podrobnosti o njegovih razgovorih, ki so govorile o nekaki mirovni ponudbi Nemčiji, vzbudile razumljivo pozornost po vsem svetu.

Po pariškem »Tempsu«, ki velja za glasilo francoskega zunanjega ministra, je bilo bistvo Hudsonovih razgovorov z Wohltatom v naslednjem: Hudson je predvsem opozoril Wohltata, da zaenkrat ne bo Anglija odstopila nobene svojih kolonij in da se bo z vsemi svojimi močmi uprla slehernemu nemškemu poskusu s silo obvladati Evropo. Toda Hudson je dal obenem nemškemu zastopniku razumeti, da bi Anglija in druge države takoj olajšale Nemčiji dostop do surovin in ji pomagale izvesti prehod iz sedanje vojne v normalno gospodarstvo, čim bi se Nemčija odrekla svojim dosedanjim zunanjepolitičnim metodam. Po vseh nekaterih drugih listov je Hudson baje opozoril Wohltata tudi na potrebo, da se v Evropi obnovi stanje, kakršno je bilo pred 15. marcem t. l. vendar podrobnosti o tem niso znane in nekateri listi te vesti tudi zanikajo.

»Temps« pristavlja k svojim informacijam: »Naj bo s temi razgovori kakorkoli, se vendar zdi izven dvoma, da Hudson v svojih razgovorih z Wohltatom ni bil dovolj previden, četudi je res, da je govoril samo v svojem imenu. Zapeljati se je dal, da je s svojim nemškim sobesednikom razpravljaj o možnostih, o katerih se ne more reči, da bi se dale uresničiti.« List zaključuje te svoje pripombe z ugotovitvijo, da so se v Londonu gotovo upravičeno spraševali, v koliko so bili Hudsonovi razgovori z Wohltatom kriti po Chamberlainu.

Diplomatski urednik londonskega »News Chronicle« je v terek opozoril na predgovorno tako zvanega Hudsonovega mirovnega načrta. Čudno je, prav ta angleški novinar, da so bili v Washingtonu že pred tedni prav dobro informirani o nameravanih angleških predlogih Nemčiji. Že 12. julija je neki znani Američan klical nekoga Angleža po telefonu s prošnjo, naj mu pove podrobnosti o poročilih, ki krožijo po Ameriki o angleški mirovni ponudbi in ki zelo ugodno vplivajo na borzne kupčije. Po tem sklepa diplomatski urednik navedenega lista, da razgovor Hudsona z Wohltatom ni bil »slučajen« in tudi ne samo Hudsonova osebna zadeva. »Daily Telegraph« pa je glede na velik odmev Hudsonove afere v inozemskih listih zapisal, da so v mnogih inozemskih krogih tomlačili Hudsonovo zadevo mnogo bolj resno, kakor jo je ocenil Chamberlain v svojih izjavah v spodnji zbornici.

Londonski dopisnik uglednega švicarskega lista »National-Zeitung« prihaja v svo-

jem dopisu o »Hudsonovi aferi« do naslednjih zaključkov: Chamberlain ni imel prave sreče v svojih odgovorih na vprašanja, ki so mu jih v tej zadevi stavili poslanci. Ako namreč vlada res ni vedela ničesar o Hudsonovih razgovorih, potem sta samo dve možnosti: ali jih odobrava ali pa jih ne odobrava. Dosledno sta potemtakem tudi za Hudsonovo usodo samo dve možnosti: da ostane še nadalje na svojem mestu ali da gre. Ako pa Chamberlain misli, da razgovori sami na sebi niso bili škodljivi, pač pa je bilo škodljivo, kar je o njih objavilo časopise, potem bi bil moral povedati, kaj je prav za prav Hudson govoril z Wohltatom. Ako pravi Chamberlain, da Anglija sploh ne namerava stopiti v pogajanja take vrste z Nemčijo, potem je vsakakor na mestu vprašanje, ali ni mar škodljivo, ako vladna osebnost začne razgovore, ki jih vlada ne želi voditi. Dokler ni v tem pogledu večje jasnosti, si je še vedno mogoče predstavljati, da odgovarja Hudsonova pobuda Chamberlainovim osebnim željam.

Nemški in italijanski listi so na pobude iz Londona tudi opozorili, omejili pa so se le na krajša poročila. Po časopisni polemiki, ki je nastala v Angliji in Franciji, pa so objavili tudi nekaj komentarjev, v katerih opozarjajo na »večno zmotno Angležev, da bi se namreč dala neresna evropska vprašanja rešiti samo z denarnimi kompromisi«, kakor je zapisal na primer rimski »Messaggero«. V istem smislu polemizira z Angleži tudi »Frankfurter Zeitung«, ki odklanja angleško zahtevo, da bi morala Nemčija dati dokaze svoje dobre volje. »Nemčija«, piše list na uvodnem mestu, »ne zaupa več Angliji. Ona misli, da so Angleži pripravljene preiti v odkrito sovražstvo proti njej in ji preprečiti vse nadaljnje revizije, ki bi mogle Nemčijo ojačiti. Vse to pa ne more spremeniti pravih ciljev nemške zunanje politike,« zaključuje list svojo polemiko o »Hudsonovi aferi«.

Angleški časopisni magnat v Nemčiji

Berlin, 27. julija. b. Semkaj je prispel na posebno konferenco z nemškim tiskovnikom šefom Dietrichom lord Kemsley, lastnik mnogih angleških listov. Baje se je odzval povabilu Dietricha, da bi skupaj razpravljala o možnostih večje izmenjave člankov med angleškim in nemškim časopisjem. Namen te izmenjave naj bi bil v tem, da bi nemški listi prikazovali svojim čitateljem angleško, angleški listi pa svojim nemško stališče glede vseh perečih mednarodnih vprašanj. Enako pobudo je dala Nemčiji tudi ameriškim listom, ki pa se nanjo niso odzvali. V merodajnih krogih z vso odločnostjo zatrjujejo, da lord Kemsley nima druge razen navedene misije. Razgovori med lordom Kemsleyem in Dietrichom se bodo vršili v Bayreuthu, kjer se mudi tudi Hitler. Verjetno je, da bo lord Kemsley govoril tudi z njim.

Rumunski kralj v Carigradu

Carigrad, 27. julija. AA. Rumunski pretolonaslednik Mihael je prispel davi s »rient-ekspresom« v Carigrad. Na železniški postaji sta ga sprejela carigradski valija ter rumunski veleposlanik v Ankari. Nekoliko kasneje je priplula v carigradsko pristanišče rumunska kraljevska jahta »Lucefarul«, s katero je prispel kralj Karol.

Bukarešta, 27. julija. o. Čeprav obisk kralja Karola nima službenega značaja, izjavljajo tukajšnji politični krogi, da se bo kralj za svojega bivanja v Turčiji se-

stal s predsednikom turške republike Izmetom Inenijem, s predsednikom vlade in zunanjim ministrom. Prav tako napoveduje, da bo predsednik turške republike s kraljem Karolom izvršil pregled Dardanel in utrdob Marmorskem morju. Prav tako ni izključeno, da bo kralj Karol načel vprašanje, ali ne bi bilo umestno, če bi predsednik turške republike Izmet Ineni posredoval v Moskvi za odpravo ovir, ki so na poti sporazumu med Rusijo in Rumunijo.

Novi irski atentati

Protiteroristični zakon bo stopil danes v veljavo

London, 27. julija. AA. Spodnji dom je soglasno sprejel zakonski načrt proti terorizmu.

London, 27. julija. AA. (Reuter). Predsednik vlade je v spodnji zbornici izjavil, da bo zakon proti irskim teroristom dobil jutri kraljevo sankcijo.

Berlin, 27. julija. w. Listi poročajo iz Londona: V pretekli noči so irski ekstremisti zopet razvili svojo teroristično akcijo, ki je zaradi poostrenih ukrepov vlade že nekaj dni počivala. Očividno naj bi bil to odgovor na sprejete posebne zakone v spodnji zbornici, ki daje vladi pooblastila za izredne ukrepe proti irskim teroristom. V pretekli noči je eksplodirala najprej večja bomba na postaji podzemske železnice Kingscross v središču Londona. Pri eksploziji je bilo pet železničarjev ranjenih. Kmalu zatem je nastala eksplozija v prtljažnem oddelku največje londonske železniške postaje, na kolodvoru Viktorija. Bomba je bila skrita v nekem kovčegu. Eksplozija je povzročila veliko škodo. Trije uradniki in več potnikov ki so se mudili v bližini, je dobilo manjše ali lažje poškodbe. V Liverpoolu so bili v pretekli noči izvršeni trije bombni atentati. Teroristi so najprej poglali v zrak vzdignili most preko glavnega prekopa, po katerem se vrši največji promet. Ruševine mosta so zatrpale prekop, tako da je ves promet ustavljen. Kmalu za tem je eksplodiral peklenški stroj v poslopju glavne pošte. Del poslopja se je porušil, a tudi v notranjosti je eksplozija povzročila veliko razdejavanje. Ker v času eksplozije, ni bilo nikogar v poslopju, človeških žrtev ni bilo. Tretja bomba je eksplodirala v parku, pri čemer je bilo ranjenih več ljudi, ki so se v poznih večernih urah vračali z neke prireditve.

Policija je zaradi teh atentatov izdala najstrožje varnostne ukrepe. Na vseh kolodvorih je zelo poostrena kontrola potnikov. Posebni uradniki pregledujejo prtljago. V Londonu je bilo danes izvršenih več sto hišnih preiskav, pri čemer so izsledili več skrivališč izev, ki sploh niso bili prijavljeni. Okrog 50 izev je bilo aretiranih.

De Valera o atentatih

Dublin, 27. julija AA. Reuter: Večraj so v senatu vprašali predsednika irske vlade De Valera, ali bo vlada objavila svoje stališče glede irske republikanske garde in njenih atentatov v Veliki Britaniji. De Valera je ob tej priliki odgovoril: Položaj naše vlade je čisto jase, toda se smatra za težek. Mi vidimo obe strani. Vemo, da je storjena napaka s tem, da je bila razcepjena Iriska. Na našo nesrečo vlada ni v stanju odstraniti vzroke za atentate v Veliki Britaniji. Ne obstoja nobeno opravičilo za te atentate in irska vlada nima simpatij za atentatorje. Ti atentati delajo irski vladi težke skrbi.

Nizozemska zopet brez vlade

Kodanj, 27. julija. z. Collijnova vlada je danes zopet podala ostavko. Komaj dva dni po prevzemu oblasti ji je poslanska zbornica danes na predlog katoliške stranke s 55 proti 27 glasovom izrazila nezauipnico. Ministrski predsednik Collijn je takoj nato podal kraljicu ostavko svoje vlade.

Dve ladji trčili

London, 27. julija. AA. Neka francoska tovorna ladja je v Rokavskem prelivu trčila skupaj s švedsko ladjo »Grangsborg«. Francoska ladja se je vnela in domnevajo, da se je smrtno ponesrečilo 10 članov posadke. To trčenje je prišlo okrog 30 milj daleč od svetilnika Edison. Neka angleška ladja je odplula na kraj nesreče. Z ladje je prišlo sporočilo, da je rešenih 24 članov posadke. Tudi švedska ladja je poškodovana, vendar pa bo lahko počasi odplula v Plymouth, čim se dvigne megla.

Beleške

Predsednik Živković na počitnicah

Predsednik Jugoslov, nacionalne stranke Peter Živković je odpotoval po 20dnevem odmoru v Soko banji v Beograd. Pred svojim povratkom v Beograd je imel predsednik Živković politične konference s pristaši JNS v Jošanici in Zuškocvu, kjer so govorili poleg njega se senator Radosav Dunjić, bivši minister Ignjat Stefanović ter trgovec Lazar Nikolić.

Predsednik Živković bo nekaj dni v Beogradu, nato pa bo odpotoval v Rogaško Slatino, kjer bo ostal par tednov.

Sokolstvo in zborišči

»Sokolski glasnik«, glavno glasilo Sokola kraljevine Jugoslavije, zavrača stalne napade, ki jih iznašajo proti jugoslovenskemu sokolstvu listi Ljotičevega pokreta »Zbor«. Predvsem očitajo ti listi sokolstvu, da podpira levčarsko mladino pri raznih njenih narodno-obrambnih akcijah. »Sokolski glasnik« poziva zboršče, naj podpro svoje trditve z dokazi in objavlja poročila raznih sokolskih žup, ki se nadvse pohvalno izražajo o narodno-obrambnih akcijah omladinskih organizacij, kakor tudi o akciji beograjske vseučiliške omladine za prostovoljno vojaško izobrazbo. To akcijo so poskušali zboršči prikazati kot prikrito akcijo anacionalnih in komunističnih elementov med beograjsko vseučiliško mladino.

»Sokolski glasnik« pravi, da se sokolstvo v bodoče ne bo več oziralo na napade »zboršče« in da bo nadaljevalo svoje sodelovanje z mladino, ki je pripravljena posvetiti svoje sile narodno-obrambenu delu. »Ako bi se sokolstvo ravnalo po navodilih in pisanju zborščitih listov, bi se moralo odreči sodelovanju z 99 odstotki omladine in se zadovoljiti z nezadovoljno peščico mladih ljudi, ki povečujejo razne nam tuje režime.«

Kongres Kristusa Kralja

Kongres Kristusa Kralja v Ljubljani je večraj nadaljeval svoje delo po programu. Na kongres so se poleg z navedenih škofov pripeljali v sredo popoldne še škofi dr. Carević iz Dubrovnika, dr. Srebrnić iz Krka in Damjan Ceng iz Kitajske, večraj jutraj pa pariški pomožni škof Beausard, ki se je dva dni mudil že tudi v Beogradu.

Včera jutraj se je preko Budimpešte pripeljala z rednim nočnim brzovlakom skupina udeležencev iz Poljske, po večini iz Poznanja in Krakova. Včera je odpotoval iz Poljske tudi kardinal Hlond, ki bo na kongresu zastopal papeža in bo prispel v Ljubljano danes popoldne.

Reorganizacija JRZ v vrbaski banovini

Zagrebski »Jutarnji list« poroča iz Banjaluke, da se mudi tam že nekaj dni podpredsednik narodne skupščine Nurija Pozderac, ki pripravlja reorganizacijo banovinskega odbora JRZ za vrbasko banovino. Imel je že več sestankov z lokalnimi veljaki JRZ in napovedal skorajšnje sklicanje izrednega obnega zbora banovinskega odbora JRZ. Na njem bodo volili novega predsednika banovinskega odbora, ker je bil dosednji predsednik senator dr. Bogoljub Kujundžić kot prijatelj dr. Milana Stojadinovića izključen iz JRZ. Za novega predsednika banovinskega odbora JRZ bo najbrže izvoljen minister Branko Miljuš, za njegovega namestnika pa Nurija Pozderac.

Milorad Nedeljković in poldržavni upravni sveti

»Hrvatski dnevnik« posveča svojo pažnjo zopet bivšemu generalnemu direktorju Poštne hranilnice Miloradu Nedeljkoviću. List ugotavlja, da je zaenkrat likvidiran g. Nedeljković samo pri Poštni hranilnici, da pa še vedno sedi v celi vrsti upravnih odborov raznih državnih in poldržavnih gospodarskih in denarnih institucij. Med drugim našteva glavno glasilo dr. Mačka:

»Tako je postal g. Nedeljković kot generalni direktor Poštne hranilnice, ki je vložila v Privilegirano agrarno banko 20 milijonov, tudi član upravnega sveta PAB. Prav tako je tudi član upravnega sveta nedavno ustanovljene družbe »Silos«. Pričakovali smo, da bo g. Nedeljković po svoji likvidaciji pri Poštni hranilnici položil ostavke na upravna mesta ki so bila vezana s položajem generalnega direktorja Poštne hranilnice. Do danes še ni znano, da bi to storil. Zato mislimo da bi bilo treba sklicati izredne obne zbere vseh institucij, v katerih sedi g. Nedeljković in ga tam vreči iz njih, ker ne predstavlja danes nikogar več.«

Italijansko-bolgarska revija

Kakor poročajo italijanski listi, je te dni začela zhajati v Rimu italijansko-bolgarska revija »Bulgaria« kot glasilo italijansko-bolgarskega društva v Rimu. Revijo bo urejeval vseučiliški profesor Eugenio Morelli.

Kako bi priskočila Anglija Poljski na pomoč

Poljski list »Express Poranny« je objavil zadnje dni razgovor z nekim bivšim angleškim ministrom in uglednim angleškim politikom. Razgovor je izzval veliko senzacijo v nemškem tisku, ki objavljene izjave pripisuje bivšemu angleškemu mornariškemu ministru Duffu Cooperju. Po nemških informacijah, ki jih objavlja tudi »Völkischer Beobachter«, je dejal Duff Cooper v poljskem listu med drugim sledeče:

»V slučaju nemškega napada na Gdansk bo angleško letalstvo takoj nastopilo z vso svojo močjo. Njegov prvi cilj bodo nemška industrijska središča v Porurju. Velik del angleške letalske vojske pa pojde Poljski na pomoč preko Sredozemskega morja, Dardanel in Rumunije. Istočasno bo pričela angleška vojna mornarica z blokado nemških pristanišč. Blokada se bo raztezala tudi na vse nevtralne države, ki so sosedne Nemčiji. Te države bodo lahko uvažale samo toliko surovin in hrane, kolikor jih potrebujejo za svojo lastno potrebo. Najšibkejša točka angleške obrambne fronte je danes Sueski prekop, v katerega bližini se nahaja trenutno močna italijanska vojska. Zato bo morala pre-

Nj. Vel. kraljica Marija odpotovala z Jadrana

Nočna avtomobilska vožnja iz Miločera do Splita Sijajna razsvetljava in velike ovacije v Boki Kotorski

Cetinje, 27. julija. AA. Snoči se je Nj. Vel. kraljica Marija odpeljala iz Miločera na Bled. Za volan svojega avtomobila se je v sedla ob 20.30 in se odpravila proti severu. Njenemu spremstvu se je pridružil tudi ban zetske banovine Božidar Krstić. Vastivtska kotlina je bila v morju raznobarnih svetilk. Prižgane so bile lučke tudi na oknih vseh hiš v Titvu. Vse mesto je bilo v zastavah. Tako se je tudi pri tej priliki pokazalo, kako je ljudstvo iz Boke giboko vdano svojemu kralju in kraljici. Od vojašnice v Titvu pa vse do prvih hiš Donje Lastve so bili postavljeni v vrsto mornarji v belih uniformah ter so držali v rokah velike plamenice. Pred oficirskim domom v Titvu je stala častna četa mornarjev z mornarsko godbo. Nj. Vel. kraljico Marijo je tudi tukaj pričakovala velika množica ljudstva, šolska mladina, otroci delavcev iz arsenala in kmetje iz bližnjih vasi, pred domom pa so bili zbrani zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Ko se je pojavil avtomobil Nj. Vel. kraljice, je ljudstvo začelo navdušeno vzklikati, godba pa je zaigrala himno. Nj. Vel. kraljica Marija je veselo odzdravljala z roko.

Tudi obala od Titva do Lepetana je bila divno razsvetljena. Pred razsvetljenimi in z zastavami okrašenimi hišami so prebivalci pričakovali kraljico in jo povsod

sprejeli s priručnimi ovacijami. V Lepetani je kraljica zavozila na ponton, ki je takoj odplul proti Kamencaru. Tudi ta kraj, ki leži na drugi strani morske ožine, je bil okrašen in izredno lepo razsvetljen, na malem pristanišču pa se je zbralo tamkajšnje ljudstvo, ki je kraljici privedilo dolgotrajne manifestacije. Tam se je kraljica poslovila od bana Krstića, nakar je z avtomobilom nadaljevala pot v Hercegnovi in Split.

Split, 27. julija. AA. Davi je prispela v Split z avtomobilom iz Miločera Nj. Vel. kraljica Marija s svojim spremstvom. Mesto je bilo vse v državnih zastavah. Pred postajo se je že zgodaj zjutraj zbralo veliko število meščanov in mladine, ki so čakali na kraljičin prihod. Bill so tam tudi ban primorske banovine dr. Bujčić, zastopnik poveljnika mesta general Krstić, kontraadmiral Marjašević in drugi predstavniki.

Ko je avtomobil Nj. Vel. kraljice privedel na železniško postajo, je stopil h kraljici ban Bujčić, ji zaželel dobrodoščilo in ji predstavil navzočne predstavnike. Zbrano prebivalstvo je z navdušenimi vzkliki privedlo Nj. Vel. kraljico prirske manifestacije, za katere se je zahvaljevala s mahanjem z roko. Kraljica Marija je nato stopila v dvorni vlak. Vlak je kmalu nato odplaval v smeri proti Zagrebu.

Francoska „Poslanica Slovanom“

Najuglednejši francoski diplomatski list »La Tribune des Nations«, ki izhaja pod pokroviteljstvom predsednika zunanjepolitičnega odbora francoskega senata Berangera, objavlja v svoji poslednji številki na dveh straneh »Poslanico Slovanom«, ki jo je napisal publicist Gustave Welter. Poslanica podaja najprej podrobno genezo slovenskega razvoja ter slovenskih bojev za samostojnost, nato pa nekaj globokih misli o usodnih potezah v značaju Slovanov, ki jih tu ne moremo podrobno prikazati. Navajamo pa nekaj aktualnih misli iz te velike publicistične pobude, ki je namenjena ne le Slovanom, temveč tudi vsem onim, ki so doslej Slovane samo razdvajali, namesto da bi jim pomagali k večji koheziji, ki je »Evropi potrebna v interesu

ohranitve in trajnega zavarovanja miru.« Gustave Welter piše med drugim: »Pogosto preganjani, vedno zaničevani in neštokrat ogroženi morajo Slovani pozabiti vsa minula medsebojna nesoglasja. Verska nasprotja že igrajo manjšo vlogo v njih življenju kakor nekdaj in tudi politični antagonizem kaže težnjo k pojemanju. Ali mar ne vidimo, da se na primer Jugoslavija in Belgarija, nekoč razdvajeni, danes čedalje bolj zblizujeta? Ali mar ne opažamo, da poljsko vlada, prisiljena po okoliščinah, boljše postopa z Ukrajinci kakor nekdaj? Na žalost razdvajajo danes Slovane še ideološki pomisleki. Slovanski narodi morajo pozabiti vse, kar jih je moglo ali kar jih še vedno loči, ter misliti samo na to, kar jih spaja.«

Dve noti poljske vlade Gdanku

Gdansk, 27. julija. br. Poljski generalni komisar v Gdanku je izročil danes gđanskemu senatu dve noti poljske vlade. Prva nota se nanaša na incident 20. julija, ko je bil od nemškega carinika ustreljen poljski carinik. Poljska vlada zahteva strogo kaznovanje krivcev in sporočilo o dosedanjih ugotovitvah preiskave. Druga nota predstavlja odgovor na demaršo gđanskega senata zaradi incidenta, ki se je baje pripetilo 23. julija v bližini Rennerberga. Po trditvah gđanskega senata je tam prišlo do streljanja med poljskimi in gđanskimi obmejnimi stražami. Poljska vlada pa ugotavlja v svoji noti, da tega incidenta sploh ni bilo, marveč da je prišlo do streljanja med gđanskimi stražami samimi.

Obsojen poljski železničar

Gdansk, 27. julija. br. Poljski železniški uradnik Jankovici je bil danes obsojen od gđanskega sodišča na tri mesece zapora, ker je na poljskem ozemlju čital poljske liste, ki so v Gdanku prepovedani.

Brezpogojna pripravljenost Italije

Rim, 27. julija. AA. (Havas). Kot odgovor na komentar nekoga tujega lista, da Italija ne bo šla v vojno zaradi Gđanske, piše Gayda v »Giornale d'Italia«: »Ako bo obkoljevanje Nemčije in Italije prislilo rajh vojskovati se zaradi Gđanska ali katerega koli drugega razloga, bo Italija že prvi dan stala ob svojem zavzetiku. Ako bodo angleška letala in angleški parniki poskušali pluti po Sredozemskem morju, bodo naleteli na italijanska letala in italijanske vojne ladje.«

Praznik nemške vojske

Berlin, 27. julija. br. Hitler je proglašil 2. avgust kot obletnico vojne napovedi 1. 1914. in 27. avgust kot obletnico bitke pri Tannenbergu za praznik nemške vojske.

„Priznanje nacističnega vohuna“

Pod tem naslovom teče v francoskih in angleških kinih ameriški kriminalni film, ki ima protihitlerjsko tendenco. Film je bil zato v mnogih državah, ki so v prijateljskih odnosih z Nemčijo, v celoti prepovedan, v nekaterih nevtralnih državah, kakor na Nizozemskem, pa hudo cenzuriran. »Völkischer Beobachter« posveča filmu dolg članek, v katerem pravi, da služi samo vojni propagandi. Glavno glasilo nemške narodne socialistične stranke se ob tej priliki oglašuje tudi k vprašanju delovanja nekaterih nemških agitatorjev v Franciji in k aretaciji nekaterih francoskih novinarjev. Med drugim pravi:

»Bile so to samo osebe, ki niso zasledovale nobenega drugega cilja, kakor čim bolj poglobiti razumevanje in medsebojno spoštovanje med nemškim in francoskim narodom. Te ljudi danes obtožujejo v Franciji najtežjih dejanj in jim očitajo, da so bili plačani veleizdajci in vohuni. V Franciji je danes sumljiv že vsakdo, kdor ima kakega nemškega prijatelja, ali že celo, če samo govori s kakim Nemcem. Teh nesrečnikov se danes nahajajski in povprečni francoski ljudje ogibljuje kakor kuge.«

Beneš in tovariši bodo „izven zakona“

Praga, 27. julija. AA. Organ sudetskih Nemcev »Zeit« prinaša vest, da protokolarni pripravila zakonski načrt, da bodo vsi predstavniki prejšnjega češkoslovaškega režima, ki so pobegnili v inozemstvo, stavljeni izven zakona ter bo njihova imovina zaplenjena.

Izločitev židovskih zdravnikov na Slovaškem

Bratislava, 27. julija. AA. (Havas) Vlada je sprejela sklep, da se število židovskih zdravnikov določi na 4% od skupnega števila zdravnikov v državi. Na osnovi tega bo v vsej Slovaški samo 54 židovskih zdravnikov, ki bodo imeli pravico prakse.

Smrt zadnjega avstrijskega zunanjega ministra

Dunaj, 27. julija. w. Danes se je smrtno ponesrečil zadnji avstrijski zunanji minister dr. Wilhelm Wolf. Ko se je peljal s svojega stanovanja v okolici na Dunaj, je počila na avtomobilu prednja os. Avtomobil je zaradi tega treščil v jarek. Dr. Wolf in njegov sofer sta dobila tako hude poškodbe, da sta bila na mestu mrtva. Dr. Wolf je bil zunanji minister v nacistično usmerjeni zadnji avstrijski vladi pred priključitvijo k Nemčiji in je po priključitvi kot zaupnik Seys-Inquarta izvedel likvidacijo avstrijskega zunanje ministrstva. Pod Schuschniggovim režimom je bil svetnik zunanje ministrstva in je vodil kulturno-politični oddelek propagandnega urada. Bil je že takrat prikrit pristaš narodnega socializma in je napravil avstrijskim hitlerjevcem mnoge usluge.

Stavka v Trepči

Beograd, 27. jul. p. Iz Kosovske Mitrovice poročajo, da stavka v Trepči še vedno traja. Zanimivo je, da so zaradi te stavke vse trgovine in gostilne okoli rudnika zaprte, ker nimajo več odjemalcev in gostov. Delavci se pritožujejo, da so vsi trgovci in gostilničarji kartelirani in da so vzdrževali zelo visoke cene, tako da delavcem z zaslužkom absolutno ni bilo mogoče več živeti. Nadalje pravijo, da je njihova stavka naperjena v enaki meri proti upravi rudnika kakor proti karteliranim trgovcem. Rudniško podjetje odklanja vsaka pogajanja z delavci na predlagani podlagi.

Smrt srbske pisateljice

Beograd, 27. jul. p. Nocoj je preminula znana književnica Milica Janković.

Eksplozija v tvornici v Šabcu

Beograd, 27. jul. p. V Šabcu je v veliki kemični tvornici »Zorka« eksplodirala cev, po kateri so odvajali žvepleno kislino. Pri tem so bili ranjeni štirje delavci, med njimi dva zelo hudo.

Upokojitve

Beograd, 27. jul. p. Upokojeni so višji poštni kontrolorji Leopoldina Fridl in Celju in Ana Jov in Ptuj, poštini inspektor Ludvik Vodopivec v Mariboru ter poštini inspektor Štefan Degrel v Šabcu. Nadalje je bil upokojen Leopold Cvetličić, zigosac pri kontroli mer sreskega načelstva v Celju.

Vremenska napoved

Dunajska: Spremenljivo oblačno, le malo padavin, temperatura bo porasla.

Naši kraji in ljudje

Nad 20.000 bolnikov v obči bolnišnici Dajte zdravnike-specialiste tudi na deželo, pa bo za prvo silo rešena kriza ljubljanske bolnišnice

Ljubljana, 27. julija
V sprejemnem uradu splošne bolnišnice so v popoldanskih urah spet zabeležili številko, ki priča, da bo naval na ljubljansko bolnišnico v letošnjem letu dosegel nesrazmerno visok rekord. Do danes popoldne je bilo na razne oddelke sprejetih nič manj kakor 20.000 bolnikov — številka, ki je bila lani dosežena cele tri tedne pozneje, 16. avgusta. Do današnjega dne je splošna bolnišnica nudila streglo že 1700 bolnikom več kakor lani isti čas.

V zvezi s prometom, ki zmerom izvira načena vprašanja o neodločljivih potrebah, da se naš osrednji zdravstveni zavod poveča, so zanimanja vredne vesti, ki smo jih nedavno brali v delu našega dnevnega tiska, da bo novo dograjeno kirurški paviljon že v doglednem času dobil opremo, nakar bo izročen svojemu namenu. Ko smo se približe pozanimali za te razveseljive napovedi, pa smo izvedeli, da za kakšno otvo-

ritev novega paviljona v bližnjem času ni izgledov. Vsekakor je znamenje nesmotrnega gospodarstva, v surovem stanju spravljati nove palače pod streho, nato pa jih prazne in brezkoristne prepuščati zobju časa.

Stiski, v kateri živi naša splošna bolnišnica, pa je v veliki meri krivito tudi dejstvo, da se bolniki z dežele vztrajno izogibajo podeželskim bolnišnicam, ker imajo zdravnike-specialiste na razpolago le v ljubljanski. Pomanjkanje specialistov na deželi pa nikakor ne bi smelo biti krivno nereda in krize v organizaciji našega zdravstva. V Ljubljani in po drugih večjih mestih je specialistov na prebitek, tako da bi jih zdravstvena uprava kaj lahko pridobila tudi za delo v podeželskih bolnišnicah.

Vsekakor prihaja skrajni čas, da se zaveda, ki se tiče življenjskih interesov naroda, končno uredi.

janke odredila potrebna vsota za najnujnejša popravila ceste, n. pr. na Sv. Planini, ki je v našem občinskem okolišu ter ima dober gostinski obrat in lep obisk turistov. Sicer pa naj se tudi za Sv. Planino vendar že enkrat razmisli o izgraditvi nove ceste, ki se objublja že nekaj let. Sv. Planina in vse, kar se je za to lepo planinsko postojanko storilo s požrtvovalnostjo privatne iniciative, zasluži več pažnje pristojnih činiteljev. Tudi telefonska napeljava na Sv. Planino je še vedno v miznici, na papirju, dasiravno je že baje vse pripravljeno, da bi se lahko izvedla. Mislimo, da take in slične potrebe spadajo tudi v okvir trboveljskega pospeševanja tujskega prometa ter ne smejo ostati nerešene.

Sicer smo pa prepričani, da bo občinska

Kamniški Sokol deluje že 35 let

»Bodimo delavci! Bodočnost pripada delavnemu in smelemu. Stojteča voda se pretvarja v gnilobo.« Te besede, izrečene pred 60 leti, veljajo tudi zdaj in bodo zmerom veljale. Tudi zdaj ni čas za počivanje. Živimo v usodnem času, ko bo mogoč vzdržati le tisti, ki bo močan, dosleden in neutrudno delaven.

35 let je, kar je bil ustanovljen kamniški Sokol. Sokolska misel, ki se je širila iz Prage po vsem slovenskem svetu, se je uveljavila tudi v naši Ljubljani in odstop po vsej naši zemlji in slovenskem jugu. Tudi v Kamniku so narodni močje začeli misliti na ustanovitev Sokola. Premagati pa je bilo treba mnogo ovir, da je prišlo do ureditve in zamisli. Decembra 1. 1904. je zaveda toliko dozorela, da se je zbralo 52 neustrašenih narodnih borcev in sklenilo, da bo Sokol tudi v Kamniku začel svoje narodu in domovini koristno delo. Izvoljen je bil tedaj za starostar dr. Kraut Alojzij, ki je društvo predsedoval do začetka vojne v letu 1914. Prvi načelnik je bil Pollak Ivan, ki je čvrsto poprijel za delo in zbral telovadce. Telovadili so, kjer je bila pač prilika. Če je bilo vedno vreme, na prostem, ob slabem vremenu pa pod kako gostoljubno streho. V letu 1906. so si tri narodna društva, to je Sokol, Narodna čitalnica in »Lira« omislila društveni dom, v katerem se je priredila za tiste čase primerena telovadnica. Sokol je potem stalno na-

Le usnjar zna ustrojiti kozo

kakor more perilo čisto oprati le dobro mila, Terpentinovo mila Zlatorog da gosto bela peno, ki z lahko odstrani vsako umazanijo. Le malo truda - in perilo je snežno belo, prijetno poduhteva in ostane dolgo krdo.

uprava, ki jo odlikuje stremljenje po zdravem napredku v vseh zadevah, skušala v prihodnjem proračunu ustrezni potrebam turizma na Sv. Planini istotako kot na Mrzlicah.

Skoraj ves čas načelovanja je bil delaven kot mravlja, vodil vse odseke, bil eden prvih telovadcev ter vzgojil lepo število trboveljskih telovadnih generacij, od katerih so mnogi dosegli laskave mednarodne in olimpijske uspehe. Sokolsko društvo mu je v znak priznanja za njegove zasluge ob sokolskih obletnicah poklonilo zlati sokolski znak in srebrno dozo. Najlepše priznanje pa je slavljencu trboveljski Sokol sam, kakor je danes udaren, discipliniran in poln uspehov zlasti v svoji telovadni stroki. Brat Kužnik pa se je poleg tega vedno udeleževal tudi v drugih sokolskih odsekih ter bil eden najvnetejših sodelavcev v dneh, ko je trboveljska sokolska stavba zrasla izpod sokolskih rok, bil član stavbenega odbora od 1920. do 1925, ter je 21. maja 1934. kumoval naraščajskemu praporu.

Sicer se je br. Kužnik vidno udeleževal na nacionalnem in kulturnem polju ter je še danes delaven član pri raznih narodnih in prosvetnih društvih. Že leta 1903. je kot 14letni fant vstopil v službo pri trboveljskem rudniku, kjer se je s svojo vestnostjo povzpelo do položaja rudniškega nameštbenca ter je kot tak uvaževan in priljubljen pri podjetju in svojih tovariših. Soproga je slavljencu zvesta rodbinska in sokolska družica, njegova dva sinova in hčerki pa so seveda tudi vneti Sokoli in Sokolice. Priljubljenemu sokolskemu delavcu ob njegovem življenjskem jubileju še mnoga, mnogom srečna in zdrava leta!

Praznik avtomobilistov

Članstvo Avtomobilskega kluba kraljevine Jugoslavije opozarjamo, da priredi ljubljanska sekcija tudi letos na praznik sv. Krištofa, zaščitnika vseh avtomobilistov in motociklistov, svoj tradicionalni celodnevni izlet na Pokljuko.

Vsi udeleženci, avtomobilisti in motociklisti se zberejo v nedeljo 30. t. m. do 9. ure dopoldne na Bledu pri kavarni »Toplice« in »Park« hotelu, od koder bo skupni odhod na Pokljuko. Ob pol 11. bo pred kapelico na Pokljuki blagoslovitev vozil, po obredu pa bo skupno kosilo vseh udeležencev izleta v Sporthotelu, kjer bo preskrbljeno za razvedrilo in zabavo. Z dobro godbo in plesiščino bo preskrbljeno tudi za plesa željne izletnike.

Cesta iz Gorj na Pokljuko bo za vožnjo navzdol po možnosti zaprta, tako da bo vožnja popolnoma varna in neovirana. Udeležba naj se po možnosti prijavi do 28. t. m.

V nedeljo 30. t. m. vsi na Pokljuko!

Otvoritev elektrike

v Dol. Toplicah

Dol. Toplice, 26. julija.

Dolga vroča želja in nujna potreba za zdravilišče se je preteklo nedeljo izpolnila. Dol. Toplice so dobile svojo elektriko, ki je važen pogoj za napredek zdravilišča. Delo se je v zadnjih dneh pospešilo, da je bila napeljava pravčasno vsaj za silno dovršena. Še zadnji dan v nedeljo, so nadaljevali z delom, da so za slovesno otvoritev mogli razsvetliti vse Toplice.

Proti večeru so se pričele zgrinjati množice iz vseh vasi obsežne topliške občine, da bi prisostvovala važni dolenski pridobitvi. Prišel je tudi g. prost. dr. Cerin iz Novega mesta, ki je izvršil slovesno cerkveno opravilo. Takoj po prihodu zastopnikov oblasti je krenila proti transformatorju v povoriki množica ljudi, v njej zastopniki vseh domačih kulturnih in humanitarnih organizacij. Prost. Cerin je izvršil cerkveni obred blagoslovitve. Po blagoslovitvi so se vsi vrnili pred farno cerkev, kjer je zastopnik bana z govorom o pomenu elektrike in električnih naprav otvoril elektriko, ki je zagorela po vsem kraju. Tudi stolp cerkve je bil lepo razsvetljen. Z zahvalno molitvijo v cerkvi je bila svečanost končana.

Sneg na Kamniškem sedlu

Padel je do višine 1400 metrov

Ko so se v torek razkadile megle, so se zablščali vrhovi Kamniških planin v svetlem poletnem snegu, ki pa ni tako hitro izginil kakor ponavadi v poletnih mesecih. Še v četrtek so kljub sončnemu vremenu opazili v nekaterih grapah na severni strani bele lise snega. Najgloblje je padel sneg na Kamniškem sedlu, kjer se je prvi dan obdržal takoj nad spodnjo pastirsko kočjo v višini 1400 metrov. Na zahodnem robu na Kravcu se tudi v višini 1800 metrov ni obdržal.

Kljub negotovemu vremenu je bilo v nedeljo in ponedeljek v Kamniških planinah več turistovskih družb, ki jih je nagel padec temperature močno presenetil, saj se ga po silni vročini zadnjih dni gotovo niso nadejali. K sreči snežni metej nikogar ni presenetil na poti, ker so vsi na toplem v kočah čakali na konec poletne zime v planinah. Poznavalci vremena trdijo, da bo v kratkem ponovno zapadel sneg v planinah. Turisti, če kaj držite na take izjave, ne hodite prelahko napravljeni v planine!

Narod naš dokaze hrani...

Najlepši dokazi njegove samobitnosti so naši narodni običaji, žal, še tako slabo znani med našo inteligenco ali napačno razumevani. Folkorni inštitut Glasbene matice nam k sreči rešuje te zaklade ter stvaritve narodne duševnosti, a kar je posebno pomembno, tudi seznanja široko javnost s njimi. Zato je naša zamisel prireditve velikega festivala slovenskih narodnih običajev 5. in 6. avgusta v Mariboru v vsej javnosti najlepši odmev in se obeta zelo lepa udeležba.

Okrog 200 sodelujočih bo nastopalo na festivalu, preprosti ljudje, ki igrajo narodne igre še s pravim doživljanjem, lahko bi rekli skoraj z mističnim, saj so med

Skupina Korošcev

našim ljudstvom te igre še žive. Nič izumetničenega ni v njih, pristna narodna duševnost prihaja v njih od izraza. Ker je spored festivala zelo bogat, se bomo še tem bolj seznanili z narodnim bogastvom, ki je doslej bilo še marsikje le zakopan zaklad.

Jubilej vrliga Sokola

Petdesetletnico obhaja danes v Trbovjah znani sokolski prvak in nacionalni delavec Dominik Kužnik. Nihče bi mladostno prozrenu in vedno veselo vedremu slavljencu ne prisodil, da ima za seboj že pet križev. Pri njem je dokazano, da sokolstvo ohrani telesno gibkost in duševno bistrost daleč tja preko časovnih meja! Kako tudi ne bi pri našem velezaslužnemu sokolskem borcu Kužniku, saj je od svojih mladih let pa do danes z vso požrtvovalnostjo neumorno služil Tyrševji ideji, že kot mlad fantič korakal za sokolskim praporom ter kot mladenič zaradi svojih telovadnih sposobnosti bil načelnik trboveljskega Sokola kar 26 let, član pa od njegove ustanovitve.

K zaključku tečaja proti alkoholizmu Zahvala in prošnja učiteljev-udeležencev

Po zaslugi Protialkoholne lige, podpori banke uprave in iskreni vnemi predavateljev je tečaj proti alkoholizmu ustvaril delovne vezi med kulturnimi delavci v mestu in v našem podeželju. Ob problemu alkoholizma, ki v zvezi z ostalimi nerešenimi problemi v našem narodnem življenju ustvarja temne misli na bodočnost, smo mnogi bili doslej več ali manj osamljeni delavci, katerim je manjkala zavest skupnosti v naporih in ciljih, dovolj krepka iskra požrtvovalnosti ob vztrajnih ovirah in jasen up na izhod iz nerazčistosti problemov našega narodnega življenja. Gospodje predavateljice so s svojimi izjavami, ki so temeljila na rezultatih statističnih ugotovitev, prikazali resnično stanje alkoholizma pri nas. Temeljiti je bil tudi prikaz povezanosti alkoholizma z našimi gosposkarskimi, socialnimi in kulturnimi problemi. Debate so ustvarile jasno sliko današnjih učiteljevih delovnih in življenjskih razmer. Iz vsega tega skupnega dela je nastalo dovolj pobud za korak k ugotovitvam novih, boljših temeljev k učiteljevemu delovanju. Ogled zdravstvenega doma in ostalih higienskih naprav v Lukovici, socialnih ustanov mestne občine Ljubljane nam je s pogledom v statistično, propagandno in ostalo delo Higienskega zavoda v Ljubljani in obiskom počitniške kolonije

na Rakitni nudil mnogo pobud za pravilnejšo, uspešnejšo in smotrenješo borbo proti alkoholizmu po vseh naših krajih. S poklonom številnih higienskih in zdravstvenih brošur udeležencem, pa je Higienski zavod dal izraza volji, da bo tudi v bodoče čim bolj podpiral težavno učiteljevo delo v naših vaseh.

Vse to je ustvarilo v udeležencih iskro vedrega optimizma. V nas so nastali novi, realnejši vidiki za reševanje problema alkoholizma in ostalih perečih neresenosti v našem narodnem življenju. Za ves ta dar se Protialkoholni ligi, banki upravi in vsem predavateljem najiskrejeje zahvaljujemo in upamo, da bo rodil vidne sadove. Od vseh činiteljev našega javnega življenja pa pričakujemo, da bodo v polni meri razumeli resnost življenjskega položaja našega naroda in zato z vsemi sredstvi podpirali delo slovenskega učiteljstva, ga pravilno umevali in tolmačili ter s tem iskro optimizma in tolmachi ter s tem iskro optimizma krepili v plamen, ki bo v stremljenjih po resničnem kulturnem, gospodarskem in socialnem dvigu našega narodnega življenja pri vseh slojih obveljalo vsa naša domovina, da bo zadihala z resničnim, iskrenim in krepkim korakom: naprej. — Učitelji in učiteljice — udeleženci protialkoholnega tečaja.

Obračun trboveljske občine

Sv. Planina kot važna turistična točka naj bi bila v bodoče bolj upoštevana

Občinska uprava je dala na vpogled obračun, ki vsebuje v glavnem naslednje postavke: Dohodki od 110% občinske doklade na vse državne neposredne davke znašajo v tem računskem obdobju 2.134.954 din, dohodki od trošarine na alkoholne pijače 1.872.757 din, dohodki občinskega gospodarstva (podjetja, posestva, zakupnine lovišč, tržne lope itd.) 555.830 din, razni nepričakovani dohodki in drugo 78.708 din, razne takse 16.580 din in prenos proračunskega prebitka iz leta 1937-38 din 1.320.604. Skupni dohodki 5.979.435 din. Iz prednjega je razvidno, da je konzum alkoholnih pijač v trboveljski občini jak, ter je postavka trošarinskih dohodkov ena najvišjih. Visoki trošarinski dohodki pa tudi dokazujejo, da je gostinska obrt važen in doprinosen činitelj v trboveljskem obč. gospodarstvu, ki mu radi tega gre v bodoče odločilnejše sodelovanje tudi v občinski upravi.

Pri izdatkih se beleži za plače, pokojnine, stanarine, nagrade in doklade občinskih nameštencev din 738.673, za obč. upravo din 157.768, za osebno in imovinsko varnost din 100.364, za vzdrževanje šol in druge kulturne potrebe din 387.788, za odplačilo dolgov din 579.916, v gradbene svrhe din 233.989, za kmetijstvo, živinorejstvo in gozdarstvo din 39.231, narodno zdravje din 187.567, za socialno skrbstvo din 775.247, za nadaljevalne šole in tujski promet din 74.214, za občinska podjetja,

dvake in zavarovalnine din 224.436, za zbiranje občinske trošarine, volitve, nabavo tiskovin din 51.807. Izredni krediti din 32.500, naknadni in izredni krediti za šolo Hrastnik, zgradbo občinskega doma in hiš, za pospeševanje tujskega prometa in regulacije din 1.320.402, skupni izdatki din 4.967.385 s stvarnim presežkom din 1.012.050. Dohodki in izdatki ostalih skladov znašajo: ubožnega sklada din 445.081, veterinarskega sklada din 7.965, odkupnine osebnega dela din 6.838. Dohodki občinskih podjetij so znašali din 44.230 več, kot je v proračunu predvideno. Iz postavk izdatkov je razvidno, da je občina z ozirom na pretežno industrijsko delavski značaj tudi v tem proračunskem razdobju posvetila hvalevredno pažnjo socialnemu skrbstvu, ki kaže najjačajo postavko, da pa je poleg ostalih izdatkov najvišji oni za občinsko nameštinstvo, o katerem moramo reči, da je v gotovih panogah občinske uprave preštevilo, v drugih pa zopet — policijska služba sloni danes prav za prav le na enem samem občinskem stražniku — zelo nedostatno. Izdatki za kmetijstvo in živinorejstvo niso v skladu s potrebami ter bi se jih v bodoče lahko dotiralo nekoliko višje.

Nič manj bi ne škodovalo, če bi se vzbriki o tujskem prometu poklonilo več pozornosti ter bi se z ozirom na vedno večje zanimanje tujcev iz bližnje pa tudi oddaljenejšee okolice za naše planinske posto-

Na obisku v sokolski gozdni šoli pri Mozirju

V Lokah pri Mozirju biva sokolska deca v gozdu ob Savinji že skoraj tri tedne v šotorih, v zdravem gorskem podnebju in v varstvu dobrega vodstva. Izredno posrečena je ta zamisel celjske sokolske župe.

Vrednosti taborjenja ne boste spoznali, če si taborov in življenja v njih ne ogledate. Kratak obisk vam bo odkril vse vrline sokolske gozdne šole.

Pred kratkim smo jih obiskali popoldne. Dobili smo jih pri kopanju. Živahnji so, do bro plavajo in skačejo. Nad vsemi pa budno pazi oko stražarjev v določenih razdaljah. Trobka opozarja: predolgo si v vodi, oddaljuje se od prostora, ne smeš v globlji tolmun. Glas bi tu ne zalegel. Trobka poje neprestano.

Pustimo jih, da se naučijo kopanja in si ogledajo šotore. Na jasi sredi gozda zagledamo taborišče. Čistoča seva z vsega prostora. Snežno beli so šotori na obeh straneh ob gozdu. Od te beline se prijetno odražajo lepe barve naše državne zastave nadzoru sredi jase. Niti listica ne vidiš na tleh. Pa saj tudi ni mogoče drugače: Tu je sestra Zofka. Že nam prihaja nasproti in nas pozdravlja. Kjer je ona, tam je red. Radi ji zaupamo otroke.

Vse nam razkaže. »Tu spi vaš; pet jih spi v tem šotoru«. Izredno snažno, kovčegi lepo urejeni. Šotorji imajo lesene podstavke, tako da so postelje precej od tal. »Kdo jim postilja?« »Samič.« »Naš tudi?« »Ta postavi v eni minuti vse šotor narobe.« »Za svojo snago, za snago šotorov in prostora skrbi deca sama. Navadila se je, da opravi. Ija to rada, naglo in natančno.«

V vseh šotorih je lepo. V šotoru, kjer je pisarna, se vpišemo v knjigo obiskov. Rdeči križ na šotoru nam pove, da je vse pri-

pravljeno za primer nezgode. Na razpolago pa je tudi zdravnik v Mozirju. Pod večjim šotorom je kuhinja. Vse je na svojem mestu. Umite skodelice so v vrsti na žebličkih. Lep, zidan štedilnik. Tudi v šotoru za shrambo jedil je vse okusno.

Po kuhinji se sučeta dve sestrici. Prine, ali sta vodo. Dva brata pa lomita dračje. »Ti sestrici sta dnes kuhinjski muc. Vsak dan pomagata po dve v kuhinji. Brata pa sta dežurna, tudi vsak dan po dva.« Vodo imajo odlično. Izvirni studenček je pri taborišču in se sproti odtoka.

Glas trobente-klic k mali južini! Prihaja, jo razigrani, porjaveli, zdravi. »Z-d-r-a-v-o, zdrav, zdrav, zdravo!« To je njih krepak pozdrav. Nosijo drva, ki so jih nabrali med kopanjem in med potjo. Nekateri večjeje krepke veje, drugi lepo nalomljene in zložene vejece pod pazduho nežno kakor knjige. Ti bodo iz mesta. Bratsko nas pozdravijo vodniki.

»Z-d-r-a-v-o-o...«. Nov obisk, spet drugi, tretji. Vsakega nam deca s svojim navdušenim pozdravom naznani. Seznanimo se in smo skupno z vodstvom v kolonijo ni zaposleno, ena sama bratska družina. Deca pride v vrsti po malo južino. Velik kos kruha z medom. Dnevno svež kruh. Deca ga dobi, kolikor hoče, toda le ob določenem času. Postrežbo tudi nam.

Po okrepljenosti se deca uredi za igre. Zaživelo je po taborišču.

»Z-d-r-a-v-o-o...«. Nov obisk. To pa je br. Smrtnik, naš župni starešina! Čeprav se oddaleč smejlja in vemo, da bo vse najboljšje, vendar prešine vse nekaka strumnost. Pisk. Deca je namah v zboru. Še mi se postavimo bolj ravno.

»Bratu župnemu starešini trikratni Zdravo! Krepak pozdrav, lepo govori br. starešina. Nato je spet prejšnja razigranost.

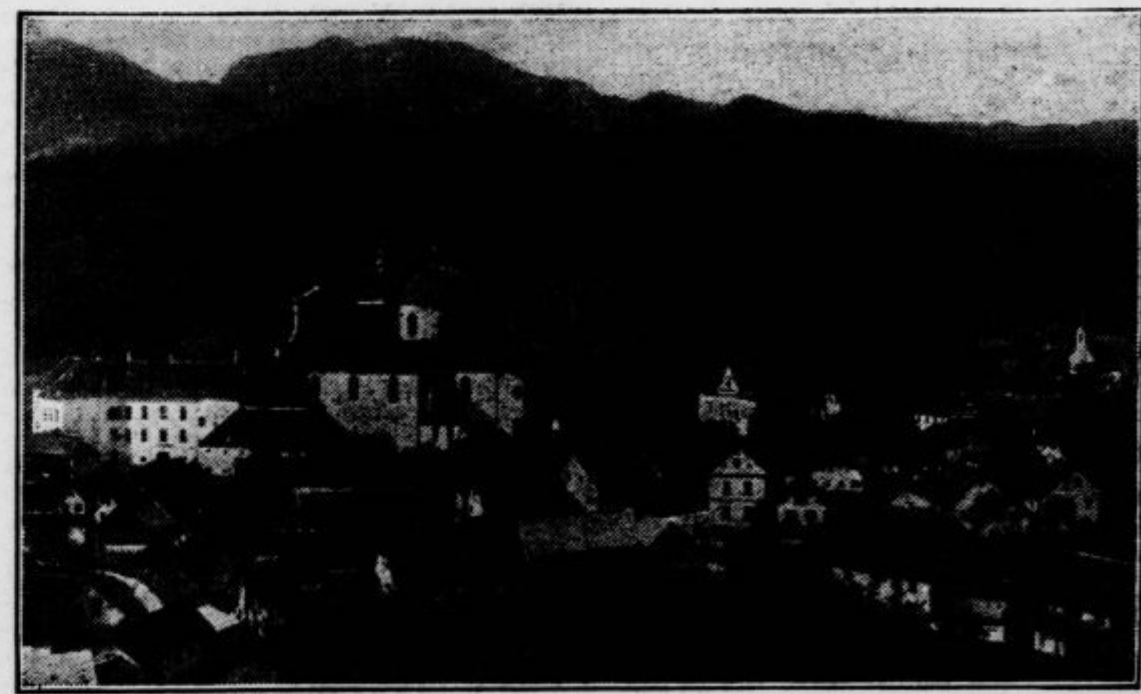
»Z-d-r-a-v-o-o...«. Prišli so gozdovniki. Tabore v bližini in so vrnili obisk, ki jim ga je priredila dopoldne deca. Vadiitelji bodo igrali z njimi odbojko. Kar tako, so rekli, za vajo. Igra pa se je razvila v tekmo z napeto borbo. Deca je obkolila del igrišča in zahtevala zmago svojih, na drugi strani pa so želeli uspeh svojim gozdovnikom. Dobro so igrali na obeh straneh.

Zatopljeni v lepo igro, nismo zapazili, da je že zašlo sonce. Pisk. Zbor za večerno povelje. Red za jutrišnji dan. Straža: br. Zorko in Vutkovič od vodstva in naraščajnika br. Vedenik in šmid; dežurna: brata Mejak in Razpotnik; mucki-sestrici Hočvarjeva in Pristovškova. S pieteto se snamemo državna zastava, da se s hrani in zjutraj spet svečano dvigne. Zadoni še sokolski pozdrav. »S silo sokolsko vso...«

Nato je izdatna in okusna večerja, na katero so povabili tudi gozdovnike in nas.

V kratkih treh urah obiska smo spoznali smisel sokolskega taborjenja. Deci tudi taborjenje zdravo bivališče: naučila se bo dobrega zraka in vode, utrdila si bo telo. Pod dobrim vodstvom se vzgaja duševno. Vse se vrši igraje, kar deco niti malo ne utrjuje. Uravnata se v pravilno smer le otroška naravna razgibanost in hotenje. Nevede se navadijo otroci na snago in red. Nauče se lepega vedenja, poštena družba pa jim bo vtisnila tudi nekaj dobrih družabnih lastnosti. Krepita se bratstvo in tovarništvo, goji se ljubezen do kralja in do narodnih svetinj. Ginljivo je spoštovanje naše državne zastave. Te duhovne vrednote bodo praznilne vrednost sokolskega taborjenja na prvo mesto.

Poletni dnevi v Gornjem gradu

Letovišarska sezona je v polnem razmahu. Tudi letos nas je posetilo mnogo letoviščarjev, med njimi tudi taki, ki še več let zaporedoma prihajajo v naš lep kraj, očitvidno je zaradi tega, ker jim je naše mesto z bližnjo in daljnjo okolico prav vše in ker smo se jim tudi Gornjegrajski priljubili. Letoviščarji, ki so že naši stari znanci, letos prav posebno pogrešajo dne 4. t. m. umrlega višjega davčnega upravitelja v pokoku g. Franca Kranjca, ki jih je poprej vsako leto zabaval s svojimi šaljivimi popevkami in ki je bil dostikrat

središče marsikaterega zabavnega večera letoviščarjev. Njegovemu spominu so se letoviščarji oddolžili s tem, da so dali zanj v tukajšnji farni cerkvi brati mašo zadušnico, ki so se je vsi njegovi znanci domačini in letoviščarji udeležili. Po maši so posetili njegov grob in počastili njegov spomin s »slava« klicem. Pokojni g. Kranjec je bil za Gornji grad tako markantna osebnost, da ne bo pozabljen. Domačini in letoviščarji se spominjajo njegove ravne postave in ne morejo pozabiti njegove šegavosti ter duševne in telesne prožnosti.

Gospodarstvo

Splošno jugoslovensko bančno društvo v nemških rokah

Iz Beograda poroča »Jugoslovenski kurir«, da si je majoriteto delnic Splošnega jugoslovenskega bančnega društva pridobil nemški kapital pod vodstvom največje nemške banke Deutsche Bank. V zvezi s spremembami v lastništvu delnic bo v kratkem prišlo do spremembe v upravi tega zavoda, ki bodo izvršene sredi prihodnjega meseca, ko bo občni zbor delničarjev Splošnega jugoslovenskega bančnega društva. Po informacijah »Jugoslovenskega kurirja« bo po sklepu večinskih delničarjev izvoljen za predsednika Splošnega jugoslovenskega bančnega društva Franz Neuhäuser, nemški generalni konzul v Beogradu.

Splošno jugoslovensko bančno društvo je izšlo leta 1928 iz združitve takrat samostojne dunajske banke Wiener Bankverein. Pretežni del glavnice (baje 90%) sta v zadnjih letih imeli dunajska velebanka Creditanstalt-Bankverein in bruseljska banka Societ  Generale de Belgique, manjši paketa delnic pa sta bila v posesti Basler Handelsbank in  ske Unionbanke. Navzlic znatni udeleži pa doslej nobeden od glavnih delničarjev (Creditanstalt-Bankverein in Societ  Generale de Belgique), ni imel večine.

To stanje pa se je spremenilo, ko je nemški kapital prevzel vodstvo pri  ski Unionbanki. Kakor smo že poročali je ta praška

banka prišla pod vpliv berlinske Deutsche Bank. Sredi junija so bile izvršene znane spremembe v upravi  ske Unionbanke. Za poslovodnega ravnatelja sta bila postavljena Viktor Ulbrich, dosedanji ravnatelj Deutsche Agrar und Industriebank (ki je pod vplivom berlinske Deutsche Bank in se bo v kratkem fuzionirala z  sko Unionbanko) in dr. Seliger, ravnatelj berlinske Deutsche Bank; vrhu tega so prišli v upravo tudi drugi predstavniki berlinske velebanke, tako da je sedaj  ska Unionbanka čisto pod vplivom Deutsche Bank, ki je s tem dobila v roke manjšinski paket delnic Splošnega jugoslovenskega bančnega društva. Paket delnic, ki ga ima v svojem portfelju dunajska velebanka Creditanstalt-Bankverein, pa je tudi posredno v rokah berlinske Deutsche Bank, ki ima pri banki Creditanstalt-Bankverein odločno besedo. Baje je Deutsche Bank odkupila tudi nekaj delnic od delničarjev v Jugoslaviji, tako da ima sedaj v rokah večino. Splošno jugoslovensko bančno društvo ima poleg centrale v Beogradu še podružne v Zagrebu, Ljubljani in Novem Sadu. Ob koncu leta 1937. so znašale hranilne vloge pri tej banki 82 milijonov din, v tekočem računu pa 190 milijonov din pri glavnici 60 milijonov din in rezervah v višini 15 milijonov din. Bilančna vsota je po stanju ob koncu leta 1937. znašala 468 milijonov.

Stanje Narodne banke

Najnovejši izkaz Narodne banke od 22. julija zaznamuje ponovno zmanjšanje obtoke bankovcev. Kakor je znano, se je naš obtok bankovcev ob koncu junija povečal za 224 milijonov din; v prvi četrtni julija se je zopet zmanjšal za 18 milijonov, v drugi četrtni za 82 milijonov, v tretji četrtni pa za 22,5 milijona din, tako da znaša sedaj obtok 7054,5 milijona din (lani 5891,0). Obveznosti, na pokaz so v tretji četrtni julija narasle za 85,8 na 1888,3 milijona din (lani 2477,8); predvsem so se povečali privatni  irovni računi za 45,7 na 1064,9 milijona din (1275,7), naložbe državne blagajne so narasle za 27,8 na 60,7 milijona din (63,5), obveznosti na pokaz po raznih računih pa so se zmanjšale za 7,7 na 762,7 milijona din (1138,6).

Zlata podlaga je v tretji četrtni julija narasla za 1,0 na 1910,6 milijona din (lani 1829,1), devize izven podlage pa so narasle za 18,1 na 504,5 milijona din (354,7). Postavka raznih aktiv, ki vsebuje, kakor znano, tudi neziskane zlate in devizne rezerve, pa se je v znatnejši meri povečala, in sicer za 140,6 na 2306,2 milijona din. Meni na in lombardna posojila, ki so se v prvem tednu julija povečala za skoraj 80 milijonov din, so v drugi četrtni zopet nazadovale za 84,7 milijona din, sedaj pa so se ponovno skrčila za 45,2 na 1774,0 milijona din (lani 1556,9).

Vrednost zlate podlage skupaj z o icelno premijo je znašala 22. t. m. 2468,9 milijona din, kar predstavlja nasprotni obtok bankovcev in obveznostim na pokaz kritje v višini 27,60% (prejnjih teden 27,72%).

Gospodarske vesti

Tudi praška L nderbanka je prišla v nemške roke. Poročali smo že, da je praška Banque de Pays de l'Europe Central (prej L nderbank) prodala svojo avstrijsko glavno podružnico, ki se je potem združila z Merkurbanko pod imenom L nderbank (pri tej banki ima odločilen vpliv Dresdnerbank). Sedaj poročajo iz Prage, da je pariški zavod prodal svoj večinski paket delnic Banke pro obchod a prumysl, d. v. e. »L nderbanca« in sicer finančni skupini pod vodstvom  ske eskomptne banke odnosno Dresdnerbanke ki ima sedaj vodilni vpliv pri  ski eskomptni banki. Manjšinski paket delnic praške Länderbanke je zaenkrat še v posesti Agrarne banke v Pragi, drugi manjšinski paket pa v posesti pariške Banque de Paris et de Pays Bas.

Kje bodo zgradili tvornico celuloze za področje Gorskoga Kotara. Poročali smo že, da je bila sprejeta uredba o ustanovitvi družbe »Jugoslovenska celuloza« d. d. s sedeem v Sarajevu, ki bo prevzela obstoječo tvornico v Drvarju in bo vrhu tega zgradila še dve novi tvornici celuloze. Za eno teh novih tvornic je že določen kraj, kjer se bo zgradila; to so Zavodovi v Bosni. Glede kraja, kjer se naj zgradi druga tvornica, pa še ni prišlo do končne rešitve. Kakor poročajo iz Beograda, prihajajo v pošte trije kraji: Plaski, Vrbovsko in Bakar. Do odločitve o tem vprašanju bo prišlo sredi prilo nega meseca.

Iz zadrudnega registra. Pri Učiteljski tiskarni v Ljubljani, r. z. z. o. z., je izbrisan član načelstva Alojzij Krzišnik, vpisan pa je član načelstva Josip Ribni . Učitelj v Ljubljani. — Pri »Dravici«, gospodarski zavarovalni zadrugi v Mariboru so izbrisani člani načelstva dr. Ivan Jure ko, dr. Juro Jan in Josip Podvodnik, vpisani pa so novi člani načelstva Josip Serec, pos. in kavarnar, Andrej Oset, pos. in trg., dr. Krsto Cazafura, industrijec, Miho Vahtar, knjigovez, in Ivan Kvas, kloba ar, vsi v Mariboru; za predsednika načelstva pa je bil izvoljen dosedanji član dr. Janko Drnovsek, primarij v Mariboru.

Uvoz surovin se je v juniju zopet povečal

Zaradi znanih deviznih težkoč je bil naš uvoz nekaterih važnih surovin v zadnjih mesecih razmeroma majhen, vsekakor pa ni zadostoval za kritje težkoč potreb. Zlasti v juniju smo uvozili malo bombaža, surovin ko , loja in oljnih plodov ter oljnega semena. Statistika za julij pa nam kaže, da se je v tem mesecu zopet povečal uvoz nekaterih surovin.

Tako smo v juniju uvozili 142 vagonov bombaža (lani v juniju 96) v vrednosti 20,1 milijona din (12,5) in 126 vagonov bombažne preje (91) v vrednosti 28,4 milijona din (22,2). Uvoz ostalih rastlinskih vlakn je bil po količini sicer manjši nego lani v juniju in je znašal 57 vagonov (lani 71), po vrednosti pa se je dvignil na 9,0 milijona din (6,1). Umetne svile smo prejnjih mesec uvozili 23 vagonov (18) v vrednosti 8,1 milijona din (7,0). Manjši je bil uvoz ov je volne, pri čemer pa je treba upoštevat, da je bil prejnjih mesece uvoz ov je volne razmeroma znaten. Ov je volne smo v juniju uvozili 31 vagonov (54) v vrednosti 6,2 milijona din (14,4). Povečal pa se je uvoz volnene preje na 15 vagonov (11) v vrednosti 8,9 milijona din (7,3).

Nadajte zelo slab je bil v preteklem mesecu uvoz surovin ko , saj je dosegel le 1,9 milijona din (prejnjih leto 9,3). Nasprotno lanskemu juniju se je povečal uvoz premo a na 3805 vagonov (lani 2896) v vrednosti 12,1 milijona din (10,5). Uvoz oljnih plodov in oljnega semena je znašal le 81 vagonov (lani 124) v vrednosti 2,7 milijona din (4,0). Povečal pa se je uvoz loja na 51 vagonov (29) odnosno na 2,1 milijona din (1,3).

Uvoz surovin v prvem polletju

Zanimiva je primerjava letošnjega uvoza važnih surovin z uvozom v lanskem letu, ko so glede deviz vladale še normalne razmere. Naš uvoz važnih tekstilnih surovin se je letos v primeri z lanskim letom gibal takole (v vagonih po 10 ton):

uvoz v prvem polletju	1938.	1939.	razlika
bombaža	925	977	+52
bomb. preje	778	787	+9
ostalih rast. vl.	326	288	-38
volne	199	257	+58
voln. preje	65	104	+39
svilene preje	105	149	+44

Kakor kaže gornja primerjava, naš uvoz tekstilnih surovin v prvem letošnjem polletju v splošnem ni zaostajal v primeri z uvozom, v prvem lanskem polletju, niti pri bomba u, kjer je bilo največ prito  iz vrst industrijskih podjetij. Seveda pa je treba tudi upoštevat, da je letos narasla produkcija tekstilnih tvornic deloma zaradi manjše uvoza tkanin. Pomanjkanje, ki je nastopilo pri nekaterih podjetjih, mora biti torej posledica nepravične razdelitve, razpoložljivih deviz za uvoz surovin, verjetno pa je tudi, da so nekatera podjetja imela boljše zveze in so si znala na drug način pomagati. Celotna količina gotovih navedenih tekstilnih surovin je znašala letos v prvem polletju 2562 vagonov, t. j. za 164 vagonov več nego lani v prvem polletju.

Za uvožen bomba  in za bombažno prejo smo letos v prvem polletju izdali 299 milijonov din (lani 268), za ostala rastlinska vlakna 45,6 milijona din (32,5) za volno in volneno prejo 132 milijonov (105,4) in za umetno svilo 52,3 milijona din (44,7). V tej zvezi je omeniti, da se je uvoz bombažnih in volnenih tkanin zmanjšal od lanskih 187 na 154 milijonov din. Uvoz ostalih važnih surovin se je po količini gibal takole (v vagonih):

uvoz v prvem polletju	1938.	1939.	razlika
surovin ko�	530	96	-434
oljnih plodov	932	658	-274
loja	333	324	-9
premo�a	26.203	21.367	-4836
nafte	3.099	7.630	+4531

Najob utnejše je bilo letos nazadovanje uvoza surovin ko , ki se je zmanjšal za 82%. Uvoz oljnih plodov in oljnega semena je nazadovao za 29,5% in uvoz premo a za 18,5%. Uvoz loja je le malo zaostajal za lanskim letom, podvojil pa se je uvoz nafte.

Po vrednosti se je uvoz surovin ko  skrčil od lanskih 74,7 na 16,4 milijona din, uvoz oljnih plodov in oljnega semena od 29,6 na 27,3 milijona din, uvoz loja od 15,8 na 13,5 milijona din in uvoz premo a od 101,2 na 66,3 milijona din, povečala pa se je vrednost uvožene nafte od lanskih 21,3 na 57,2 milijona din.

Novo povečanje uvoza avtomobilov

Zadnja leta se je naš uvoz avtomobilov znatno povečal, zlasti potem ko so bila olajšana davčna bremena ki jih mora nositi avtomobilski promet. Navzlic poslabšanju gospodarskega stanja, ki se zlasti kaže v težkočah pri izvozu, je letos v prvem polletju uvoz avtomobilov nadalje naraščal. Tudi motorni promet se je povečal, saj je bila potrošnja bencinske mešanice letos v I. polletju za 40% večja nego lani. V prvem polletju smo uvozili kar 3028 osebnih in tovornih avtomobilov v vrednosti 107,5 milijona din. Naslednji podatki o uvozu avtomobilov nam kažejo, kako naglo je zadnja leta naraščal uvoz:

Število uvoženih avtomobilov	osebnih	tovornih	skupaj
I. poll. 1935	480	66	546
I. poll. 1936	685	187	872
I. poll. 1937	1213	368	1581
I. poll. 1938	1799	644	2443
I. poll. 1939	3233	695	3928

Medtem ko se je lani sorazmerno najbolj povečal uvoz tovornih avtomobilov, opažamo letos nadaljnji dvig predvsem pri osebnih avtomobilih. Za uvožene osebnih avtomobile smo letos v prvem polletju plačali 65,8 milijona din, t. j. za 15,9 milijona din ali za 32% več nego lani v prvem polletju. Medtem ko nam je lanska statistika pokazala zmanjšanje nemškega deleža pri uvozu avtomobilov, se je letos delež Nemčije zopet dvignil, in sicer predvsem zaradi deviznih težkoč ki so letos v prvem polletju onemog ale uvoz avtomobilov iz neklerinskih držav. Iz Nemčije smo letos v prvem polletju uvozili 1525 avtomobilov v vrednosti 41,5 milijona din. Nemški delež predstavlja po številu uvoženih avtomobilov 65,4% celotnega uvoza nasproti 63% v lanskem prvem polletju in 71% v prvem polletju 1937. Povečal se je tudi uvoz italijanskih avtomobilov, ki smo jih uvozili 298 nasproti 203 v lanskem prvem polletju. V enakem na nem tempu se je v zadnjem letu pri el naglo dvigati uvoz českoslovaških avtomobilov in je letos  eskoslovaška prišla na uvoz avtomobilov na tretje mesto pred Zedinjenimi državami kajti iz  eskoslovaške smo uvozili 179 avtomobilov nasproti 120 in 53 v prvem polletju zadnjih

dveh let. Nazadovao pa je uvoz ameriških avtomobilov, ki se je lani v prvem polletju v primeri s prvim polletjem prejšnjega leta dvignil od 89 na 194. letos pa je nazadovao na 173. Uvoz francoskih avtomobilov se je skrčil na 56 nasproti 59 in 35 v prvem polletju prejšnjih dveh let. Nadaljnje smo uvozili iz Belgije 47 avtomobilov (pr l. 44), iz Nizozemske 26 (3), iz Anglije 25 (26) in iz Svvice 3 (11).

Tovornih avtomobilov smo v prvem polletju uvozili 695 v vrednosti 41,7 milijona din. Tu se je nemški delež po številu uvoza še povečal, saj smo uvozili iz Nemčije 637 tovornih avtomobilov t. j. 92% celotnega uvoza prejšnje leto 332 odnosno 90%. Iz Zedinjenih držav smo dobili 21 tovornih avtomobilov (lani 17), iz  eskoslovaške 13 (7), iz Belgije 9 (20), iz Italije 7 (7), iz Francije 3 (8) in iz Nizozemske 2 (3).

Gradbena dela

Razširjenje ceste Ljubljana — Jeperca. Gradbeno ministrstvo je razpisalo za 17. avgust licitacijo za gradnjo robnih trakov na že zgrajeni državni cesti Ljubljana — Jeperca, in sicer v dolžini preko 13 km (od km 620,878 do km 633,950). Proračunska vsota znaša 3,48 milijona din. Licitacija bo istočasno v gradbenem ministrstvu v Beogradu in pri tehničnem oddelku banske uprave v Ljubljani.

Gradnja ceste v Ribnici. Štab dravske divizije je razpisal drugo licitacijo za gradnjo ceste k vojnemu objektom v Ribnici (proračun 160.000 din).

Gradnja mostu preko Poljanske Sore. Banska uprava je razpisala prvo licitacijo za gradnjo  elezobetonskega mostu preko Poljanske Sore v Zireh v km 38 banovinske ceste Kranj — Skofja Loka — Ziri. Proračun znaša 479.000 din.

Gradnja mostu čez Loznico v Pe kah. Okrajni cestni odbor v Mariboru je razpisal licitacijo za gradnjo  elezobetonskega mostu čez Loznico v Pe kah v km 25,8 banovinske ceste Konjice — Poljane — Pe ka — Majšperk. Proračun znaša 538.000 din.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

V piš ekih gorah so divje svinje

Razburljiv prizor z napadajo im ranjenim nerescem

V pretekli lovski sezoni je bil samo na svečnico uprizorjen večji lov na to divjad. Toda mraz je preprečil, da lovci niso vztrajali na stajališ ih do konca in so svinje iz prvega pogona brez strela odnesle pete. V drugem pogonu se je pripetilo skoro isto,  e se ne bi bila mo na svinja na begu, ko se je ognila vsem gonja em. srečala z nekim lovcom, ki je na precejšnje daljavo dvakrat ustrelil proti njej. Krvavih sledov ni bilo, čeprav je lovec trdil, da je svinja drugi strel dobro nazna ila.  ez dober teden dni jo je našel mrtvo lovski paznik na kolovozu že v razkrajja joem stanju.

Zaradi pretirane bojazni, da ni svinje postala zrtev nad vse nevarnega vraninega prisada, je ni nihče smrti natančno preiskati, da bi ugotovil vzrok smrti, ampak so svinjo kar hitro pokopali. Da je bil strel edini vzrok smrti te svinje, ka e to, da je bila najdena natančno v smeri bega, četudi v precejšnji oddaljenosti od kraja strela, da ni bila mršava in da je lezala na kolovozu. Objezala je nam, kjer se je zrušila. Dokaz da je smrt nastopila trenutno  e bi bila svinja res bolehalo za vranini m prisadom, bi se bila gotovo skrila v neprodirno goščavo, ki je tukaj nikjer ne manjka, preden je poginila, in razen lisic je ne bi našel živ krst. Nauk. Iskanje nastreljene zivali je potrebno.

V ožjem krogu prirejen zadnji lov (17. februarja) je vrgel samo enega lisjaka. Ker ni bilo snega, svinj nismo našli. Pač pa so se svinje pojavljale vso pomlad.

Letos so po tukajšnjih gozdovih češnje precej obrodile.  ešnje mečejo zdaj ptici, veverice in kune po tleh. Po zemlji pa jih pobirajo jazbeci in divje svinje. Tako je dognal naš lovski paznik g. Ivan Rozman, da se hodijo past vinje pod neko češnjo, kamor se je 11. t. m. pod no  nastavil v dobrih vetrov. In res, okoli 20. sta pridrela dva kosa v njegovo neposredno bližino. Z dobro pomerjenim strelom je podrl 180 cm dolgo, 90 cm visoko in 150 kg te ko svinjo, ki pa ni vodila mladicev. Prav ob tednu 18. t. m. je zopet oprezoval na istem kraju za svinjami. Slišal je v suhem listju in dra ju njih stopicanje. Toda iz goš ave ni stopila dolgo nobena, dokler se ni s prav trdimi in oblastnimi koki pojavil mo o en neresec. Krogo je dobil posev od sprajda v prsa, da se je zrušil. Premetaval se je po bregu navzdol in oblezal v jaml pod drevesom, podrtim od vetra. Ko se je neresec ondi pomiril, je hitel paznik po skoraj uro oddaljenega lovskega zakupnika g. Kostevca, ki mu je v takih primerih že večkrat pomagal, in po vozniku. Prišedši z lučjo nazaj — medtem je nastala že trda no  — neresca ni bilo nikjer. Zver si je bila toliko opmogla,

— Italija, Slovaška in Ma arska bodo kupovale naš tobak. Iz Beograda poročajo, da je dosezen sporazum glede izvoza našega tobaka v Italijo, po katerem bo Italija kupovala pri nas na leto okrog pol milijona kg tobaka. Nadalje poročajo, da se tudi Slovaška in Ma arska zanemata za naš tobak in sta pripravljene kupiti en milijon kg. Monopolska uprava pa trenutno nima razpoložljivih količin tobaka, ker je že ves pretežek lanske letine prodala. Zato bo prišel za izvoz v Slovaško in Ma arsko v pošte samo letošnji tobak.

Borze

27. julija

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinški  eki nespremenjeno 14,50; v Zagrebu je bilo vrhu tega povpraševanje za 15. avgust po 14,27. Grški boni so se v Zagrebu trgovali po 31,25 in v Beogradu po 31,20. Na svobodnem deviznem trgu notirajo angleški funti nespremenjeno 258.

Na zagrebemskem efektinem tržišču je vojna škoda pri nespremenjeni tendenci notirala 466 — 468 (v Beogradu 467,50 — 468,50). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni prišlo do zaključkov. Promet pa je bil zabeležen v delnicah Trboveljske po 173,50.

DEVIZE

Ljubljana. O icelni tečaji: London 205,90 — 209,10, Pariz 116,27 — 118,57, New York 4379,87 — 4439,87, Curih 995 — 1005, Milan 231,70 — 234,80, Praga 150,75 — 152,25, Amsterdam 2350,50 — 2388,50, Berlin 1769,12 — 1786,88, Bruselj 747,25 — 759,25. Tečaji na svobodnem trgu: London 256,40 — 259,60, Pariz 144,85 — 147,15, New York 5458,46 — 5518,46, Curih 1238,37 — 1248,37, Amsterdam 2927,16 — 2965,16, Bruselj 930,56 — 942,56. Curih. Beograd 10, Pariz 11,74, London 20,75, New York 443,1875, Bruselj 75,30, Milan 23,3250, Amsterdam 236,95, Berlin 147,80, Stockholm 106,90, Oslo 104,2750, K benhavn 92,65, Sofija 5,40, Praga 15,15, Varšava 83,50, Budimpešta 87, Atene 3,90.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 466 — 468, 4% agrarne 61,50 — 62,50, 4% severne agrarne 59,50 — 60,50, 6% begunske 86,75 — 87,50, 6% dalm. agrarne 83,50 — 84,25, 7% stabiliz. 101 bl., 7% invest. 99,50 — 101, 7% Seligman 101 bl., 7% Blair 94,50 den.; delnice: Narodna banka 73,50 den., PAB 210 den., Trboveljska 173 — 174 (173,10), Jadranska 320 — 350. Beograd. Vojna škoda 467,50 — 468,50, 4% agrarne 62,25 den., 4% severne agrarne 59,50 den., 6% begunske 87 — 87,50 (87,25 — 87,50), 7% stabiliz. 100,75 den., 7% invest. 100,75 den., (100,75), 7% Seligman 100,50 den., 7% Blair 94 — 94,50, 8% Blair 100 den., PAB 210,50 — 211,50 (211).

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 27. julija. Začetni tečaji: pšenica: za sept. 63, za dec. 64,375, za maj 66,25; koruza: za sept. 40,25, za dec. 41,50. + Winnipeg, 27. julija. Začetni tečaji: pšenica: za julij 51,375, za okt. 51,75, za dec. 51,375.

+ Novosadska blagovna borza (27. t. m.). Tendenca mirna. Pšenica: stara (78/79 kg); baška, sremnska, slavonska 147 — 149; ju noban. 146 — 149, R2; baška nova 127,50 — 130. Ječmen: baški, sremski; 84/85 kg 140 — 142,50. Oves: oaski sremski novi 125 — 127,50. Koruza: baška in pariteta Indija 116 — 118. Moka: baška in banatska »0g« in »0g« 232,50 — 242,50; »2« 212,50 — 222,50; »5« 192,50 — 202,50; »6« 172,50 — 182,50; »7« 147,50 — 157,50; »8« 117,50 — 122,50.

BOMBAZ

+ Liverpool, 26. julija. Tendenca stalna. Zaključni tečaji: za julij 4,88 (prejnjih dan 4,73), za dec. 4,39 (4,29).

Storilec Predikaka je duševno nekoliko zaostal fant, zaradi česar so ga preganjali vsi fantje. Živel je v vednem strahu in se izogibal vsake družbe. Najbrj je bilo glavni vzrok napada na lica zavest, da ga vse preganja. Predikako Alberta so orožniki aretirali in izročili sodi u.

Sokolski nastop v Dol. Toplicah

Dol. Toplice, 27. julija.

V nedeljo, 23. t. m. je priredilo sokolsko dru stvo v Dol. Toplicah svoj telovadni nastop, za katerega se je prav temeljito pripravilo. Lepo in vroče vreme, ki je z  edaje časa trajalo, se je za ta dan prerglo. Nebo je bilo prepre eno z oblaki in bati se je bilo, da zdaj in zdaj prične deževati. Toda to ni motilo Sokolov, marjito so bili na delu in vse potrebno pripravili za vse slučaje. Kmalu popoldne so pričeli prihajati z avtobusi in vozovi pripadniki Sokolstva iz sosednih krajev, mnogi tudi na kolesih, tako da se je zbralo prav lepo številno vseh vrst sokolstva.

Po prihodu godbe iz Novega mesta se je izpred Sokolskega doma razvila lepa povorka, ki je krenila po topoliških ulicah, ziva o pozdravljena od mnogobrojnih domačinov, kopalniških gostov, ki so Sokole obspil tudi s cvetjem. Že povorka sama je razgibala dobro razpoloženje in vllla mnogo navdušenja, ki se je pri telovadnem nastopu še stopnjevalo. Pred pričetkom telovadbe je izvedlo Sokolstvo zdrav državni zastavi, nakar so nastopili vsi telovade i oddelki s prostimi vajami, ki so jih prav dobro in skladno proizvajali ter želi za svoja lepa izvajanja toplo priznanje. Po prostih vajah so nastopile še vrste na orodju, ki so izvajale prav lepe vaje in zadivile vse navzoče. Tudi orodna telovadba je pokazala, kako vztrajno in smotrno je delo v našem dru stvu.

S himno »Hej Slovanci« je bil javni nastop končan. V novi povorki so se Sokoli in njihovi gostje vrnili k Sokolskemu domu, kjer se je razvila prav prijetna družabna zabava. Celokupna prireditelj je v moralnem in gmotnem ozru zadovoljivo uspela ter je končala brez vsakega najmanjše incidenta, kljub vsem oviram, ki jih je bilo treba obvladati.

Iz Ptuja

— Lastniki oro nih listov, ki stanujejo na področju mestne občine, morajo najkasneje do 31. t. m. plačati zapadla banovinsko takso ker se bo ta sicer prisilno izterjala.

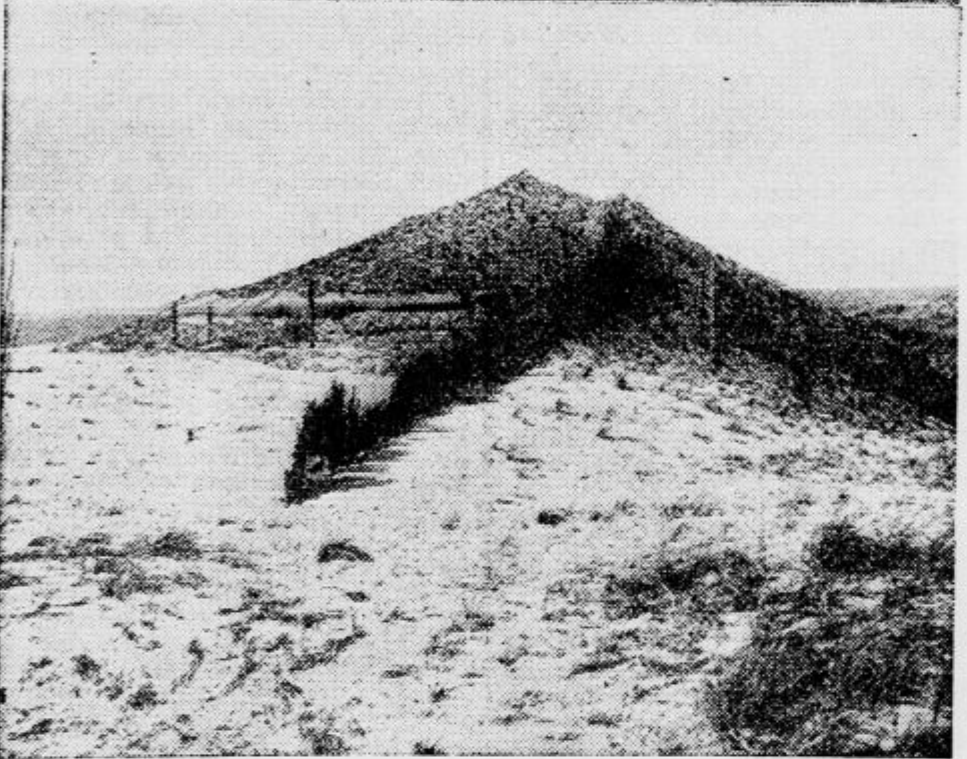
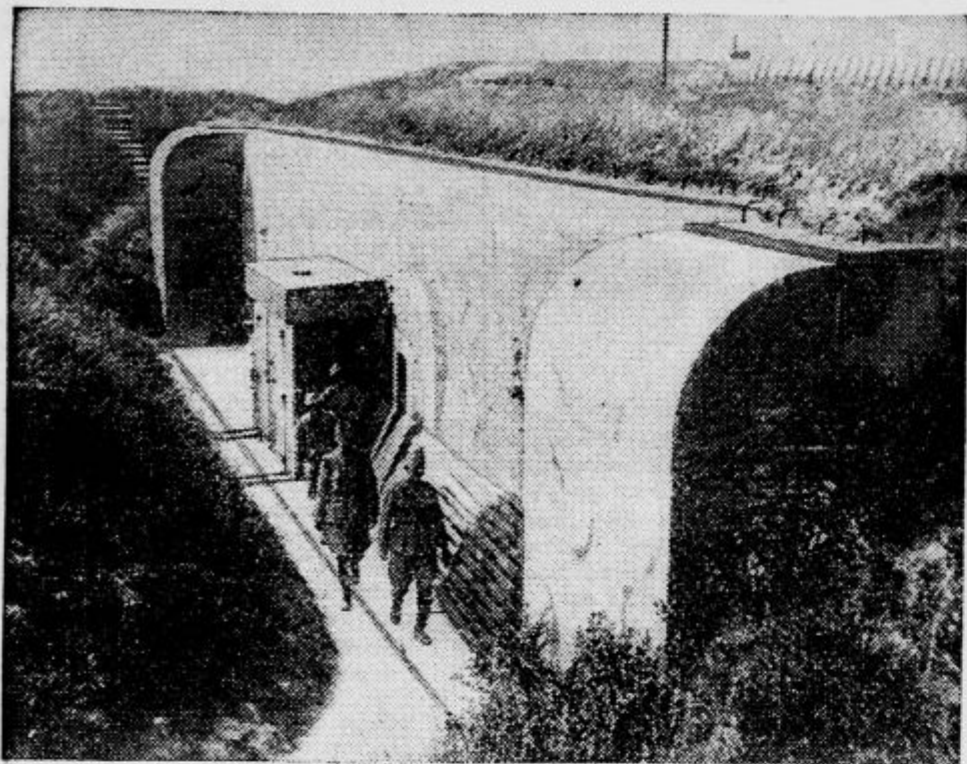
— Poroka. V minoritski cerkvi se je poročil g. in . Tonejc Stano, sin pokojnega trgovca Toneja Rudolfa, z g d. Mileno Petrovi evo, hčerko višjeje železniškega kontrolora. Naprednemu paru iskra, no  estitamoi!

Iz Julijske krajine

Nevihta

Nad vso deželo je v ponedeljek nastala huda nevihta, ki se je ponekod še istega dne ponovila. Po deželi je v nekaterih krajih povzročila prav obutno škodo, a tudi v Trstu in Pulju je bila brez posledic. Bre

Kitajski zidovi vsepovsod

Vzdolž svoje severne obale in nemške meje gradijo tudi Holanci svojo »Maginotovo Enajo«. Zgoraj vhod v eno izmed betoniranih kazemat, spodaj maskirano zaklonišče na sipinah ob morju

Dva trenutka pred katastrofo

Danes pred 25 leti je Avstro-Ogrska napovedala Srbiji vojno

Ob 25letnici vojne napovedi avstrijskega kolosa mali Srbiji se spominjajo po vsem svetu raznih dogodkov, ki so bili uvod v to katastrofo in ki kažejo, s kakšno neverjetno brezmiselnostjo je klika dunajskih in bucišpeštanskih vodilnih politikov in militaristov poganjala svet v prepad.

V popoldanskih urah 24. julija, po izročitvi avstrijskega ultimata, je imel ruski opravnik poslov na Dunaju, knez Kudašev, razgovor z grofom Berchtoldom, v katerem je menil, da je Avstrija zahtevala nekaj nemogočega od konstitucionalne države. Vidi se mu, je dejal knez Kudašev, kakor da nekdo zahteva od nekoga, naj skoči skozi okno in naj se vrne potem skozi vrata. Te besede, ki bi morale veljati za vsakega razumnega človeka kot opozorilo, da Rusija vendarle ne bo ostala brezbržna od tega, kar bi počeli s Srbijo, kakor so v nerazumljivi slepoti upali dunajski krogi, niso imele nobenega učinka. Tako Rusija, kakor Anglija sta poskusila neposredno na Dunaju ali posredno preko Berlina doseči vsaj podajšanje roka za srbski odgovor na ultimatum. Toda zaman. 25. julija je grof Berchtold gladko zavrnil korak, ki ga je napravila ruska vlada v tem pogledu — podobno pobudo sira Edwarda Greya, ki jo je nemški veleposlanik v Londonu, knez Lichnovsky sporočil v Berlin, da bi Anglija in Nemčija skupaj posredovali v tem smislu na Dunaju, pa je nemški državni tajnik Jagow, menda da nalašč, sporočil dalje s tolikšno zamudo, da je postala zavoljo poteka roka brezpredmetna. Grof Berchtold je dal avstrijskemu veleposlaniku v Beogradu, baronu Gieslu, navodilo, da prihaja v poštev »samo brezpogojni sprejem« ultimata, »vsak pogojni ali z rezervami opremljen« odgovor naj velja »kot odklonitev«. V tem težkem položaju je srbska vlada poskušala

na vse načine, da ustreže nemogočim avstrijskim zahtevam. Na večer 25. julija, dve minuti pred 6., torej dve minuti pred potekom ultimativnega roka, je predal baronu Gieslu svoj odgovor. Ker je bil ta »v več točkah nezadovoljiv«, po avstrijskem naziranjju, je baron Giesl po navodilih takoj prekinil diplomatske odnose s Srbijo in pol ure pozneje je Beograd zapustil. Srbska vlada je bila dejansko brez pridržkov sprejela vse zahteve, ki jih je bila postavila Avstrija, razen v dveh točkah. Ti dve točki sta se nanašali na sodelovanje avstrijskih organov pri zatiranju »subverzivnega gibanja« v Srbiji in na izvedbo sodne preiskave proti »udeležencem« komplota na srbskih tleh. Tu je srbska vlada izjavila, da je pripravljena sprejeti tisto sodelovanje, ki ustreza načelom mednarodnega prava, kazenskemu sodnemu zakonu in ustavi. Celo kralj Viljem II. je pripomnil k srbskemu odgovoru: »To je sijajen uspeh za rok samih 48 ur! To je več, nego je bilo mogoče pričakovati! Velik moralni uspeh za Dunaj. A s tem odpade tudi vsak povod za vojno in Giesl bi bil lahko mirno ostal v Beogradu! Na to bi ne bil jaz nikoli odredil mobilizacije.«

Popolnoma slepi dunajski mogočniki so storili drugače. Odredili so mobilizacijo in napovedali so vojno. Usoda ni dopustila, da bi se še enkrat izognili razpadu svoje trhle monarhije, čeprav je moral biti ta razpad združen z največjim gorjem za ves civilizirani svet.

Litvinov ne sme iz Rusije

Kakor poroča »Daily Mail«, je sovjetski politični urad Litvinovu, bivšemu komisarju za zunanje zadeve, odklonil dovoljenje za potovanje v inostranstvo. Litvinov je hotel v Vichy na zdravljenje.

Povsod zakloni zoper zračne napade

Vedno več angleških industrij gradi vzorna zaklonišča zoper zračne napade za svoje nameščenice. Slika nam kaže enega izmed varnih predorov, ki jih je zgradila neka telefonska tovarna zunaj Londona za svojih 6000 delavcev. Predori so zaprti z jeklenimi vrati in pred njimi so še močni betonski štiti

Milijoni se klanjajo otroku

Pet let so iskali pravega boga, nazadnje ga je morala najti usoda

Pred nekoliko dnevi je šla skozi časnike vest, da je »sedemdeset modrih iz Tibeta« po petletnem iskanju po vsej deželi uspelo najti novega dalai-lamo. Pet let so romali od kraja do kraja, obiskali so nad 300 hiš v vsej deželi, neprenehoma so vrteli molilne mlince in prosili nebo pomoči, da bi čim prej našli živega boga, malega otroka, v katerem se je bila utelesila duša pokojnega dalai-lame. Dvanajst kandidatov so sčasoma privedli v prestolnico Lhaso in izmed njih je svet velikih lam v pravljici palači nad mestom izbral resničnega boga. 5-leten kmečki deček je vzel znake najvišjega dostojanstva, zlati molilni mlin, zlati molek in z dragulji posuti zvonček v svoje roke. Izbrali so sina uboge kmečke rodbine iz dežele Kokonor, vsa moč je v njegovih rokah in milijoni klečijo pred njegovim prestolom.

Ko je umrl zadnji dalai-lama, je sporočilo nič manj nego 300 družin iz vseh delov Tibeta, da se jim je rodil na dan njegove smrti deček. Ker drugih podatkov ni bilo, je bilo treba vseh teh 300 otrok obiskati v njihovih krajih ter privedi v Lhaso tistih dvanajst, ki so najbolj ustrezali določbam. Sedemdeset modrihanov, ki naj bi iskali pravega naslednika pokojnega dalai-lame, so pred njihovim odhodom povedli v kraljevo palačo in tam so si v zakladnici, ki čuva neprecenljive zaklade zlata, srebra in draguljev, napolnili žepce. To ni bila kakšna odškodnina za njih odgovorno službo, temveč le jamstvo, da se pri izbiranju ne bodo dali podkupiti. Potovati so smeli samo ponoči, podnevi so se

morali skrivati, da bi ne moglo nič zunanje vplivati nanje. Ni čudno, da je trajalo izbiranje potem celih pet let.

Lahko si mislimo, kakšno razburjenje je bilo v vaseh, kjer se je rodil, otrok, ki je ustrezal pogojem. Tu in tam so kakšni častilneptarji starši gotovo poskusili na ume ten način pritisniti kakšnemu otroku božanske znake. Na zadnje so modrihani dvanajst izbrancev privedli v Lhaso, kjer so veliki lame opravili nad njimi še zadnjo preizkušnjo. Dolgo se niso mogli zediniti, kajti mali kandidati so si bili tokrat popolnoma enakovredni. Vsa dvanajstotnica se je vedla enako, vsi so si enako izbirali svete predmete, ki so jih postavljali pred nje, vsi so namreč segli po zvončku, ki je posut z dragulji, in vsak je imel enako število zagovornikov. Tako je morala odločiti usoda. V zlato žaro so dali listke in vsak izmed dečkov je potegnil žreb. Pravi žreb je bil potegnil kmečki sin iz visokega gorovja. Tež odločitvi usode se je uklonil ves Tibet.

Na svečan način so blagoslovili novega dalai-lamo z vodo iz Inda, postavili so ga na prestol in lame so šli s sklonjeno glavo mimo njega ter mu oddajali svoje darove. Potem so poklicali mater. Zadnjič je lahko objela svojega otroka, prepovedano ji je, da bi ga smela še kdaj videti, sin pa tudi nikoli ne bo zvedel, kdo je bila njegova mati. Po slovesu pa je smela z zavezanimi očmi v zakladnico, kjer si je lahko naložila zlata in draguljev, kolikor je mogla. To je bila odškodnina, da je deželi rodila novega boga.

In svet ni propadel...

... čeprav je bil spoštovani gospod Joaquim Galle njegov konec napovedal za 27. t. m.

Na večer 27. julija je bil naš sosed Mart v svoji največji bližini do zemlje, dogodek, ki se ponavlja redno vsakih petnajst let. Njegova oddaljenost je znašala »samoc« malenkost nad 58 milijonov kilometrov.

Kakor vsako krat je ta dogodek tudi sedaj razburil astronome, ki ne smejo zamuditi takšne prilike za svoja opazovanja. Razburil pa je tudi druge, bolj ali manj kvalificirane raziskovalce neba in »preproket«. Med zadnjimi je omeniti zlasti gospoda Joaquima Galleta, ki je vendarle vodja observatorija v Tacubayi v Mehiki, a je napovedal, da bo svet na večer 27. t. m. propadel... Mehška astronomija je, kakor je videti, pristna sorodnica mehške notranje politike.

Astronome, resne astronome, pa je seveda bolj zanimalo vprašanje, da li tokrat

ne bo uspelo ugotoviti kakšno življenje na Martu. Sicer niso nameravali izmenjavati signalov s »prebivalci Martas«, toda znani ameriški zvezdoslovec Slither z Lowellove zvezdarne misli, da lahko pada neoporečen dokaz za rastlinsko življenje na sosedni premičnici. Naslanja se na radikalne spremembe v obliki tako zvanega »Martovega očesa« in meni, da so te spremembe nastale zato, ker pokrivajo t. kraj Martove površine sedaj »gozdovi«. Fotografije Martove površine v teh dneh naj razjasnijo to vprašanje.

Berač z dragocenimi goslimi

V Varšavi živi že desetletja Rus, ki je bil pred svetovno vojno imovit trgovec. Med vojno in po njej je izgubil vse svoje imetje, na zadnje se je moral prebiti skozi življenje kot berač, ki je igral na gosli. Neki trgovec iz Krakova, ki je velik prijatelj glasbe, je postal pozoren na zvok teh gosli in je ponudil Rusu zanje 300 zlotov. Precej visoka vsota je berača presenetila. Gosli trgovcu ni prodal, pač pa se je obrnil s posredovalci do velike londonske trgovine z muzikalijami, ki je dala gosti pregledati po strokovnjakih. Ti so izjavili, da gre za prave Amatijeve gosli. Londonska tvrdka jih je beraču odkupila za 3000 funtov sterlingov.

Muzikalni zobozdravniški stol

Neki ameriški izumitelj je izdelal muzikalno naslonilo za glave pacientov pri zobozdravljenjih. Ta naslonila naj bi pacienta odvajala od zdravnikovega dela. Priprava temelji na znanem načelu poslušanja s kostmi, ki ga izkorišča n. pr. pri mnogih pripravah za nagnuše. Pacient posluša glasbo s pomočjo lobanjskih kosti in zdravnik prenos pri delu nič ne moti. V obsegu pacientove roke je gumb za vključitev in izključitev glasbe ter regulacijo zvočne sile. Baš igra s tem gumbom je tista reč, ki zahteva največjo pozornost od pacienta, mu zato daje najbolj pozabljati na zdravnikovo delo. Tako so pokazale vsaj dosedanje izkušnje.

Griža zoper kače

Na zadnji seji pariške akademije je podal prof. Roussy zelo zanimivo poročilo o poskusih, ki jih je delal s strupenimi kačami, in zlasti o novem načinu, da bi se te kače, posebno modras, iztrebili. Te poskuse je delal raziskovalec kač Brumprst v francoski državni farmi za strupenjače. Brumprst je živalim vcepil neko vrsto griže. Večina modrasov je po 35 do 51 dneh poginila, nekateri so vzdržali dalj časa, nazadnje pa so le poginili. Najvažnejše je pri tem dejstvo, da prenašajo bolezni živali bolezen tudi na druge kače. Epidemija te griže, ki bi tropске dežele rešila ene najhujših nadlog, bi bila za človeka brez nevarnosti, kajti ta posebna vrsta griže se ne prenaša nanj.

Muzej z vsemi podnebjji

Vsa podnebjja na svetu so zastopana v novem muzeju za raziskovanje podnebj, ki so ga odprli v Washingtonu. V vsakem prostoru tega svojevrstnega muzeja je drugo podnebjje, in sicer z rastlinstvom, ki se s podnebjem zлага. Z nekoliko korakov prideš iz antarktičnega ozračja v žarečo vročino tropskih krajev. Izolirana vrata in stene ločijo podnebjje od podnebjja. Samo ob sebi umevno, da mora biti obiskovalec muzeja njegovemu značaju primerno oblečen.

Izletniki v snežnem plazu

Skupino 31 oseb, ki so stopali proti vrhu 3000 m visoke ameriške gore Mount Baker, je zajel plaz. Med tem ko se je 25 izletnikov samih rešilo iz objema bele smrti, šestorice niso mogli rešiti. Dva izletnika so našli mrtva, štirih pa še niso mogli izkopati.

Donosni slapovi

Največji in najmočnejši slapovi na svetu, Viktorijini slapovi v Transvalu, predstavljajo donosno podjetje. Družba, ki jih »upravlja«, izkazuje za lansko leto 652 tisoč angleških funtov čistega dobička! To je najvišji dobiček, kar jih je imela doslej od slapov.

S tekme letalskih modelov

Zastopniki osem narodov so se na Great-West-Aerodromu v Middlesexu borili na tekmi letalskih modelov za zlato pokal Nj. Vel. kralja Petra II. Zmagali so, kakor smo že poročali, Francozi. Na sliki spuša eden izmed holandskih udeležencev svoj model

Prvi uspeh švicarske odprave na Himalajo

Kakor poročajo iz Indije, je švicarski odpravi pod vodstvom plezalca Rocha uspelo, da je kot prva splezala na vrh 7060 m visoke gore Dunagirija v Himalaji. Uspelo ji je po več poskusih, ko ni bila kos izredno slabim vremenskim prilikam. Ob neki priliki so vodjo Rocha s skrajno težavo rešili iz ledniške razpoke, v katero je bil padel, ko je fotografiral.

30 let od prvega poleta preko Rokavskega preliva

25. julija je minilo 30 let, od kar je Francoz Bieriot s svojim poletom čez Rokavski preliv spravil ves svet v začudenost. S tistim poletom se je šele začel pravi razvoj modernega letalstva. Slika nam kaže l. 1936. umrlega letalca ob veliki nagradi, ki jo je prejel za svoje, v tedanjih časih drzno dejanje in ki je predstavljala orla

A NEKDOTA

L. 1849. v času ene izmed nešteti mehških državljanskih vojn, so angleški listi poročali o nenavadni zgodbi. Lord Henry Brougham, ki so ga imenovali v tej zgodbi in ki je tedaj še živel, je bil eden izmed velikih angleških lordov kancelarjev, učnjak in človekoljub. Zgodba pa se je glasila:

Pred kratkim so iztovorili v nekem pri stanšču Zedinjenih držav celo armado lordov Broughamov, izdelanih v nadaravni velikosti iz svina, in jih postavili v dve vrsti na nabrežje. Carinski uradniki so se tolikšnemu številu svinčnih velikank nimalo začudili in vprašali so, kaj pomeni ta nenavadni uvoz. »To so kipi lorda Broughama«, je odgovoril ladijski kapitan, »za vsako ameriško mesto eden. Angleški obudovalci njegovih sposobnosti so jih podarili Zedinjenim državam.« — Svinec sam na sebi je bil podvržen visoki uvozni carini, toda »umetnik« niso mogli zacariniti. Tako se je zgodilo, da je prišel lord Brougham kratek čas nato v svojih nešt. vlnih izdajah v topilnico in so ga neocarinjenega predelali v krogle za Mehčane...

VSAK DAN ENA

»Kaj, cvetlice spet odnašaš?«
»Da, obed ni bil dober!«
(Ric et Rac)

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Kulturni pregled

Za izmenjavo likovnih umetnikov

Iz razgovora z madžarskim pisateljem Korcsmárosom

Pred dvema letoma je madžarski pisatelj in novinar Nandor Korcsmáros sprožil v umetnostnem klubu »Fészek« v Budimpešti idejo mednarodne izmenjave umetnikov. V ta namen se je takoj ustanovil poseben komitej, čigar predsednik je generalni direktor budimpeštanskega muzeja za lepo umetnost dr. Denis Csányi. Mesto Budimpešta s svojim županom Karlom Szendy, ki je znan prijatelj umetnosti, je sklenilo, da bo vsem madžarskim umetnikom plačalo potne stroške in dalo še neki prispevek. Tako so v teh dveh letih šli madžarski likovni umetniki v goste na Holandsko, Poljsko, Švedsko, Italijo in Finsko, umetniki teh dežel pa na Madžarsko. Budimpeštanski komitej pa hoče še razširiti svoje delovanje.

Iniciator tega gibanja g. Nandor Korcsmáros je prispel v sredo v Ljubljano in se oglašil pri našem umetniku B. Jakcu, ki se je pred tedni vrnil iz Madžarske, kamor je bil po tej poti povabljen kot gost. G. Korcsmáros je večer obiskal Narodno galerijo, kjer se je sestel s predsednikom Društva slov. likovnih umetnikov, kiparjem Pirnatom oglašil pa se je tudi na banovini. Ugodni gost iz Budimpešte je govoril z našim kulturnim urednikom in mu dal naslednje informacije:

— Dopotoval sem v Jugoslavijo z namenom, da tudi z Jugoslavijo organiziramo podobno izmenjavo umetnikov, kakor smo jo že z nekaterimi deželami. Mi po znano in cenimo vašo umetnost in si želimo tesnejših stikov, prepričani, da bo to samo koristilo umetnostni kulturi pri vas in pri nas in da bo doprineslo svoj delež k zbliznanju narodov. Izključujemo seveda vsakršne politične cilje: podpiramo in pospešujemo samo umetnost. Pravkar se vodijo pogajanja z Norveško, Francijo, Anglijo in Bolgarijo. V Beogradu sem obiskal referenta za umetnost v ministrstvu prosvete, pisatelja Velmarja Jankovića ki je z velikim veseljem obljubil podporo tej akciji, dalje v Presburoju dr. Stojanovića in direktorja Umetnostne akademije Milana Nedeljkovića. Ko se vrne iz inozemstva direktor Muzeja kneza Pavla dr. Kašanin, se bo organiziral v Beogradu osrednji komitej, v katerem bodo tudi zastopniki hrvatskih in slovenskih umetnikov.

— Zanimalo vas bo, da se je ta zamenjava umetnikov začela v Sloveniji. Grofica Zichy v Beltincih je izrazila željo, da bi sprejela na svoj grad madžarskega umetnika, ki bi slikal motive iz Prekmurja, a pod pogojem, da dobi kateri slovenski umetnik enako gostoljubno stredo na Madžarskem. Po tej poti je prišel v našo deželo Božidar Jakač. Sedaj bo po ljubeznivosti grofice Zichy prosto mesto za katerega drugega slovenskega umetnika.

— Zanimalo vas bo, da se je ta zamenjava umetnikov začela v Sloveniji. Grofica Zichy v Beltincih je izrazila željo, da bi sprejela na svoj grad madžarskega umetnika, ki bi slikal motive iz Prekmurja, a pod pogojem, da dobi kateri slovenski umetnik enako gostoljubno stredo na Madžarskem. Po tej poti je prišel v našo deželo Božidar Jakač. Sedaj bo po ljubeznivosti grofice Zichy prosto mesto za katerega drugega slovenskega umetnika. To je primer, kako tudi naš klub ureja taka gostovanja. Sedaj imamo za Jugoslavijo deset prostorov na Ogrskem in deset na Poljskem; nekaj v Budimpešti, nekaj v provinci in na gradovih naše odnosno poljske aristokracije. Gost ostane v deželi štiri tedne, preživi pa vsaj dva tedna v prestolnici. V ostalem je pri nas že precej preskrbljeno za umetnike, ker imamo 4 ali 5 umetniških kolonij, ki so jih ustanovila naša mesta. V teh kolonijah dobe umetniki za določeno dobo vso preskrbo in svoj atelje, plačajo pa s slikami. — Zadeva je sedaj tale: Če damo na Madžarskem na razpolago deset mest za jugoslov. umetnike, tedaj mora beogradske osrednji komitej preskrbeti deset takih mest v Jugoslaviji za madžarske umetnike. Enak aranžman se napravi s Poljsko. Po tej poti se odpirajo umetnikom ne samo ugodnejše materialne možnosti, marveč tudi možnosti nove inspiracije in nasled so pri vsem tem lahko udeleženci še tujsko prometni momenti, saj so dela, ki jih umetniki — gostje odnašajo v domovino (v kolikor jih že na mestu ne prodajo) najboljša propaganda za kraje in za deželo, v kateri so bili gostje.

G. Nandor Korcsmáros je večer odpoval iz Ljubljane v nadi, da je dal pobudo za izmenjavo. pri kateri bodo udeleženi tudi slovenski umetniki.

Ob novem zvezku »Zdravniškega vestnika«

Dvajsetletnica ljubljanske medicinske fakultete

V pravkar izišli junijsko-juljski številki »Zdravniškega vestnika« je uredništvo odmerilo precejšen del zvezka dvajsetletnici slovenske medicinske fakultete v Ljubljani. V uvodu čitamo o tem med drugim: »Naš namen je, da s temi publikacijami ponovno vzbudimo zanimanje za vprašanje ljubljanske medicinske fakultete, da pa obenem tudi pokažemo na primerne metode za realizacijo zahtev po popolni medicinski fakulteti v Ljubljani. — Težnja po popolni medicinski fakulteti je slejkoprej živa in utemeljena. Slovenski zdravniki slejkoprej stremimo po njeni uresničitvi. Kar pa nas sedaj po 20 letih skušnja in razočaranj loči od navdušenega elana prevarnih dni, je naša želja, da si izberemo uspešnejšo in realnejšo pot za doseg visokega cilja. — Pot, po kateri smo doslej hodili k temu vzvišenemu cilju, je bila zgrešena. Potreba je, da se povrnemo, četudi bo ta povratek brdeč k izhodišču in znova s prevarnim navdušenjem in dvajsetletnimi skušnjami zagrabimo za delo. Predvsem je potrebno, da se institucija preuredi tako, da bo mogla črpati borbenost, živahnost in vztrajnost iz vseh tvornih krogov slovenskih zdravstvenih delavcev. Rešitve nam ne more prnesti okostenela, v ozke meje stisnjena sedanja ustanova, uspeh si lahko obetamo le, če se ustvari nov forum, ki bo imel dovolj gibčnosti in življenjskosti, da bo lahko kos svojim nalogam. — Ali naj bo ta novi forum prenovljena in poživljena popolna medicinska fakulteta, ali pa naj se ta forum organizira v obliki zdravniške akademije, v katero bi vstopile vse strokovne moči, kar jih premoremo, ter si zahtevalo nalogo vzgajati naš mladi zdravniški naraščaj, izpopolnjevati starejše zdravnike v posebnih tečajih, dati priliko, da si mladina pridobi pedagoških in znanstvenih sposobnosti za docenturo in profesuro, zbirati učni material, študirati izgradnjo teoretskih in kliničnih institutov, to je vprašanje, ko ga bo treba takoj rešiti, da ne zavremo našega medicinskega napredka še za daljnja desetletja.«

To so smernice tega zvezka in v tem duhu se giblje kritika nekaterih piscev. Na tem mestu smo že registrirali članek prof. dr. Alojza Zalokarja »Ljubljanska medicinska fakulteta«, ki je izšel v reviji »Misel in delo« in nato v posebnem ponatisu. V obravnavanem zvezku »Zdravniškega vestnika« so objavljeni naslednji članki v zvezi z omenjeno dvajsetletnico: Dr. Mirko Černič poroča »kako smo se izrekli slovenski zdravniki za medicinsko fakulteto v Ljubljani«, nato pa je napisano »Poročilo dr. Alojza Kraigherja o potrebi ustanovitve medicinske fakultete v Ljubljani na redni mesečni seji Slov. zdravniškega društva dne 20. svečana 1919«. Poročilo dr. Mirka Černiča »Medicinska fakulteta v Ljubljani« karakterizira naše zdravstvene prilike in neprilike tik pred ustanovitvijo ljubljanske fakultete in označuje nje vlogo in naloge v slovenskem zdravstvu ter njen bodoči pomen v našem celotnem kulturnem razvoju. Ta pogled nazaj zaključujejo zabavna izjavjanja pokojnega dr. Hana Dereanija, ki se med drugim bavi tudi z jezikovnim problemom, kakor se je videl v prvi jutranji dobi našega osvobodjenja. Tej retrospektivi je do- stavljen načelni prispevek dr. Mirka Černiča »Medicinska fakulteta v Ljubljani in naša zdravstvena kultura.« Pisec prihaja v svoji kritiki delovanja medicinske fakultete v glavnem do istih sklepov kakor dr. Zalokar v že navedenem spisu. Citira dr. Milana Vidmarja in prof. dr. Antona Melika ob desetletnici slovenske univerze in prehaja nato h kritičnemu pregledu medicinske literature, ki je nastala v zvezi z našo fakulteto, ob koncu pa navaja pregled strokovnih del, ki so jih objavili zdravniki, člani naše medicinske

fakultete, v 20 letih njenega obstoja v jugoslov. strokovnem in poljudnem slovstvu. Dvajsetletnica medicinske fakultete je po člankih dr. Zalokarja in dr. Černiča sprožila potrebo, da se tudi širša javnost zanima za kulturno vlogo in naloge te visoke znanstvene institucije, zato se bo treba še vrniti k obema člankoma in k ostalim prispevkom, ki so izšli v zvezi s tem vprašanjem. Za sedaj torej samo kot kronisti registriramo ta pojav, opozarjajoč na pomen, ki ga ima kritika naših uglednih zdravnikov in na predloge, ki so bili sproženi ob tej priliki.

Ostala vsebina nove številke »Zdravniškega vestnika« ima izrazito strokovni značaj. (Dr. Anton Sonc, Ambarčova konstanta alihemorelni indeks; dr. Milan Cunder: Cavernoma cerebri? Intoxicatio?; dr. Slavko Prevec: Multipla primarna angiomatoza, morbus Hippel in Lindauov sindrom; dr. L. Trauner: Kateri bolniki spadajo v kopaljšča?) Iz ožjega strokovnega kroga sega v sfero širšega zanimanja »Vejašiče za naše strokovno besedje in izrazje«, čeprav se tiče medicine, saj veljajo mnogi primeri pr analogiam tudi za izrazoslovje drugih strok. Tokrat se oglašajo dr. Maks Kremžar, ki je skupno s filologom prof. Breznikom obdelal mnoge značilne primere glede rabe tujih besed, njih pisanja in pre- gibanja; nekatere primere navaja tudi cand. med. Miklavž Kozak. Dr. I. Pintar piše o anatomu Janu Jesinskem, Slovaku, ki si ga nepravilno prisvajajo Madžari. Podrobno je opisano odkritje šlagmerjevega spomenika, šef primarji dr. R. Blumauer pa je prispeval topel nekrolog dr. Fr. Dergancu. Vprašanja in od- govori, poročila o zdravniških knjigah in revijah in kratke vesti zaključujejo novi zvezek strokovne revije slovenskih zdravnikov.

Zapiski

EPITAF SPOMENSKI AFERI

Igo Gruden

Zadela v živo je klofuta gorka
v besedi moški Božidara Borka;
skrivaj zato le iz temanih kotov
mu streljaj zdaj v hrbet izza plotov:
tako za spomenik Franceta Kralja
se skrila nekulturna je kanala.

Popravi! V članku »Puškin in Shakespeare« (Jutro, 27. t. m.) je tiskarski škrat pokvaril stavek, ki se glasi pravilno: »V tem vprašanju tiči vrsta problemov, ki so bili tudi v sami Rusiji neobdelani, ali premo obdelani, predvsem splošni problem Puškina kot dramatika, dalje problem Shakespeareovega vpliva na Puškino-vega »Borisa Godunova« in posebej še specialni problem realizma in romantike v njegovem dramatskem delu.« — V Zapis-kih čitaj naslov druge notice: »Sofijski odmevi revije Misl in dela.«

»Proteus« prinaša v pratkar izšli 4—5 številki članek: dr. I. Rakovca »Geološki izprehod na Sv. Katarino«, dr. V. Bohinca »Sredozemlje, njegovo podnebje in njegov človek«, L. Dolar-Mantuan »O draguljih«, dr. Josefa Kratochvila (Brno): »Marifuga cavatica, edini sladkovodni serpulid, ostanek starodavnega živalstva na jugo- slovanskem Krasu« in P. Grošlja »Živi petrefaktili. Vsi članki so ilustrirani. V rubriki književne novosti polemizira dr. P. Grošelj s pisateljico Mileno Mohoričovo zastran slovenskega prevoda Jeansove knjige »Tajne vsemirja«, dr. L. Čermelj pa ocenjuje spis Miroslava Adlešiča »Naravoznanstvo in svetovni nazor«. Med drobnimi vestmi so zapiski o termih in hroščevih ličinkah, o hitrosti povratka k gnezdju in načinu orientacije pri lastovki, o marifugijah v Sloveniji, o metaljih selivcih, o golobji zalegi i. dr. »Proteja« iz-

daja v redakciji prof. dr. Pavla Grošlja Prirodoslovno društvo v Ljubljani.

Združitev umetniških društev v Bolgariji. Kakor je poročala »La Parole Bulgare«, se bliža uresničenju zamisel, da ustvari- ro federacijo Zveza bolgarskih pisateljev, Zveza likovnih umetnikov in Društvo skladateljev »Sodobna glasba«. Predstavitelj

teh treh društev so sestavili poseben odbor, ki bo po se določenem programu umeril sodelovanje teh društev. Odbor je izdelal pravila bodoče federacije. List pri- stavlja: »Ni dvoma, da bo ta skupina ime- la prvovrstno vlogo v našem kulturnem življenju.«

na dan 2. septembra v Beogradu velika mednarodna avtomobilistiška dirka.

Komiteja za oceno idejnih osnutkov za državno sportno značko, ki jo je imenoval minister za telesno vzgojo, je pregledala in proučila vseh 17 dosegljiv del in ugotovila, da nobeno izmed njih ne more biti nagrajeno. Konkurentom so dali njihova dela na razpolago v ministarstvu za telesno vzgojo.

Table-teniški savez je izdal službeni vrstni red najboljših table-teniških igralcev, ki ga je sestavil savezni kapetan He- ger. Vrstni red je naslednji: 1. Zarko Dolinar (TTK Zagreb), 2. Maks Marinke (Hermes, Ljubljana), 3. Franjo Blažič (Urania, Zagreb), 4. Ratković (TTK Za- greb), 5. Hekser (Hašk, Zagreb), 6. Ha- rangozo (TTK Subotica), 7. Heršković (Makabi, Zagreb) itd.

SK Jadran. Drvi ob 20. strogo obvezen članski sestanek zlasti za I. garnituro pri M. Sokliču, Trnovo. Zaradi važnosti pro- simo polnoštevilno udeležbo.

JASO ekskurzija v Zagreb. Opozarjam vse, ki gredo z nami v Zagreb, da pobiramo denar za vožnjo jutri v soboto ob 5. ju- traj na glavnem kolodvoru. Ob 5.30 od- hod z vlakom. Prosimo točnosti! Tajnik I. ŽSK Hermes (nogometna sekcija, služ- beno). Pozivam igralce vseh skupin, da se zanesljivo in točno udeležijo obveznega sestanka drvi ob 19. na našem igrišču. Udeležba za vse strogo obvezna zaradi skorajšnjega pričetka treningov in bliža- jočih se prvenstvenih tekem. Načelnik.

SK Slavija. Drvi ob 20. članski sestanek v posebni sobi gostilne pri »Fajmo- stru«. Važno zaradi nedeljske tekme. Po sestanku izredna odborova seja, za vse odbornike obvezna. Vabi se posebno g. Ko- jič. Tajnik.

Iz življenja na deželi

JESENICE. Običajna slovenska služba božja bo v nedeljo 30. t. m. ob 10. v De- lavskem domu na Savi, h kateri se vlijud- no vabijo vsi verniki starokatoliške cerkve in prijatelji ljubljanske bogoslužja.

NOVO MESTO. Kino »Dom« v Sokol- skem domu bo predvajal danes v petek in jutri v soboto, obakrat ob 20.30, ter v ne- deljo ob 18.30 in 20.30 zelo lep film »V nove življenje«. V glavni vlogi slavna Sil- vija Sidney. Film z mnogo napetimi si- tuacijami, pa tudi mnogo humorja... Predigra: Paramountov zvočni tednik. (—)

RADIO

Petek 23. julija

Ljubljana 12: Slovenske pesmi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Operetni zvočni Radijskega orke- stra. — 14: Napovedi. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Zanimivosti: Doiznost gasilstva pri kongresu. — 19.40: Nac. ura. — 20: Reportaža. — 20.30: Cerkvni koncert. — 22: Napovedi, poročila. — 22.30: Angliške plošče.

Beograd 17.45: Narodna glasba. — 18.10: Petje in ples. — 20: Kakor Zagreb. — 20.30: Zvočna igra. — 22.15: Plesna muzika. — Zagreb 20: Petje. — 20.30: Skladbe za celo. — 21: Orkestralni in pevski koncert. — 22.20: Lahka in plesna muzika. — Praga 19.20: Prijub- ljeni napavi. — 20.15: Pester spored. — 21.10: Lahka glasba. — 22.15: Plošče. — 23: Češka glasba. — Varšava 21: Zvočna igra. — 22: Lahka glasba s plošč. — So- fija 18: Plesna muzika. — 19.15: Prenos Mozartove opere »Figarova svatba«. — 22: Lahka in plesna muzika. — Dunaj 20.15: Sličice s počitnic. — 22.30: Schu- mannove komorne skladbe. — 23.10: Ve- sela muzika. — Berlin 19: Plošče. — 20.15: Koncert velikega orkestra. — 21: Veselogra. — 22.30: Nočni koncert. — München 20.15: Koncert orkestra. — 21: Mladinski pevski zbor. — 21.20: Klavirski koncert. — 22.30: Godba za ples. — 24: 24: Nočni koncert. — Pariz 19.50: Lahka godba s plošč. — 20.30: Simf. koncert. — 22.40: Lahka godba in ples.

SPORT

Punčec-Göpfert in Mitić-Henkel bodo danes odigrali prva dva singla

Zagreb, 27. julija. AA. Danes opoldne so bili v hotelu Esplanade izkrcani pari za tekmovanje za Davisov pokal med Nemčijo in Jugoslavijo. Zrebanju sta pri- sostvovala zastopnika nemške in jugoslov-enske teniške zveze ter kapitana obeh moštev. Prvi dan, jutri 28. t. m., bosta igrala naslednja para: Göpfert proti Pun- čecu in Henkel proti Mitiću. Drugi dan, v soboto 29. t. m., bo double, in sicer med Henkelom in Menzelom ter Punčecem in Kukuljevićem. V nedeljo bosta še zadnja dva singla, in sicer Göpfert proti Mitiću ter Punčec proti Henku. Moštvu imata po tekmovalnih predpisih za Davisov pokal pravico, da najkasneje eno uro pred pri- četkom tekme zamenjata ali spremenita sestavo svojih moštev.

★

Po dolgem čakanju in obilnem ugiba- nju, kako in kaj bo z našo elitno teniško ekipo v letošnjem naslednjem nastopu v borbi za Davisov pokal — v evropskem finalu z Nemčijo, je napočil današnji pe- tek, ko sta slednjic na sporedu prva dva

singla v tem važnem mednarodnem sre- čanju.

Včeraj je imel tehnični odbor teniške zveze sejo, na kateri je bilo odločeno, ka- teri igralci bodo zastopali Jugoslavijo v teh igrah. Seja je trajala precej dolgo in so se odločili gospodje po podrobni pro- učitvi tega kočljivega vprašanja zedinili, da bosta v singlih igrala Punčec in Mitić. Glede double še ni bil sprejet dokončni sklep, toda v kombinacijo sta vzeta samo para Punčec-Mitić in Punčec-Kukuljević. Ker ima JTS pravico, da šele dve uri pred pričetkom double prijavi svoj par, je zelo verjetno, da do tedaj ne bomo izve- deli imen obeh igralcev.

Za ta teniški nastop vlada kajpa izred- no veliko zanimanje in je bilo že pri trenin- gih v teh zadnjih dnevih na igriščih na Šalati skoraj dnevno nekaj sto gledalcev, ki so spremljali priprave naših in nem- ških igralcev. Za obisk teh tekem je mini- strstvo za promet dovolilo polovično voz- no ceno, ki je vezana na običajne formal- nosti in velja za vožnjo v Zagreb od 26. do 30. t. m., za povratek pa od 30. t. m. do 1. avgusta, seveda s potrdilom obiska na prireditvi.

Deset let SK Litije

Litijani bodo slavili 10 letnico 5. in 6. avgusta

Agilni Sportni klub Litija bo imel leto- sco pomembnih jubilej, in sicer desetletnico klubovega obstoja. V ta namen bo iz- vedel večjo sportno proslavo z različni nogometnimi in atletskimi prireditvami, in sicer v dnevih 5. in 6. avgusta t. l.

Razpored posebnih prireditev je na- slednji:

V soboto 5. avgusta: ob 15. atletski mit- ing in juniorski peterobj za pokal pred- sednika SK Litije;

ob 20. stafeta s plamenicami po Litiji, nato pa slavnostna odborova seja.

V nedeljo 6. avgusta: ob 7. nadaljevanje atletskega mitinga in peterotoja, ob 9. povorka po Litiji do Gorenca na Grblnu in nazaj na igrišče;

ob 10. pokalni nogometni turnir s sode- lovanjem Marsa in Grafke iz Ljubljane, Svobode iz Zagorja in domače enajstoric; ob 14.30 zaključek nogometnega tur- nira. Po končanem sportnem sporedu bo od 17. dalje velika sportna zabava s plesom v parku na Stavbah.

Razpis

za propagandni atletski miting in mladinski peterobj

Pravico tekmovanja imajo vsi atleti člani klubov, ki so včlanjeni v JAS. Tek- ališče je orisano na nogometnem igri-

Teniško prvenstvo v Celju

Med moškimi so zmagali Atletiki, dame SK Celja pa so dobile brez boja

V sredo popoldne je bilo na teniških SK Celja v mestnem parku v Celju izločilno tekmovanje za teniško državno prvenstvo med SK Celjem in Atletiki.

V tekmovalju moških so zmagali Atletiki s 4:1. Posamezni rezultati so nasled- nji: Single: Skoberne (A) : Goršek (C) 6:4, 4:6, 6:3. Mladi Goršek vidno napre- duje. Toplak (C) : Rakusch (A) 6:1, 6:1. Sigurna zmaga rutiniranega Toplaka. Fa- bian (A) : dr. Ivič (C) 6:4, 6:3. Krell (A) : Presinger (C) 4:6, 6:2, 6:1. Double: Ra- kusch-Skoberne (A) : Goršek-Toplak (C) 6:2, 6:3.

Dame Atletikov so prepustile igro da- mam SK Celja par forfait 5:0. Članici SK Celja gđ. Vlasta Sernečeva in Burger- jeva bosta igrali v drugem kolu proti Ptujcu.

V nekaj vrstah

Fokrajnska plavalna prvenstva Jutri in v nedeljo se bodo začele plaval- ne tekme za državno prvenstvo po pokra- jinah, to je po novem sistemu, po katerem so izmed naših plavalnih klubov izločeni vsi trije najboljši (Jadran, Jug in Vikto- rija, Ilirija pa se je sama odrekla tek- movalju med njimi), medtem ko vsi ostali tekmujejo v treh pokrajnsko naj- bolj prikladnih skupinah. Tako bodo v Za- grebu tekmovali v zapadnem, v Novem Sadu v vzhodnem, v Crikvenici pa v tako zvanem primorskem pasu.

Za slovenske plavalne klube bo torej — vključno Ilirije, ki pojde tekmoval med ne- ligaše — jutri in jutrišnjem prva pre- izkušnja v plavalnišču zagrebškega Mara- thona. Ta prireditve bo od vseh pokrajn- skih prvenstev gotovo najbolj zanimiva, ker bodo na njej startali številni medna- rodni plavalci in rekorderji Ilirije, ki bodo imeli v tovariših iz novo ustanovljenega Mariborskega plavalnega kluba ter treh zagrebških in dveh karlovških klubov prav živahno konkurenco.

Precej huda bo borba tudi v Novem Sadu, kjer se bo za naslove pokrajnskih prvakov borilo sedem klubov, med njimi vsi beogradski, najmanj pomembna pa bo vsekakor prireditve v Crikvenici, kjer bo- do zastopani večinoma manj znani obmor- ski klubi.

Tekme v državnih ligi odločene Po prvotnem razpisu in sklepu uprave- nega odbora nogometnega saveza bi se moralo letošnje tekmovalje v nogometni ligi začeti že 13. avgusta. Ker so se med- teu razmere v našem nogometnem sportu močno spremenile — o tem smo obširno pisali v naši večeršnji številki — in je treba število ligiških klubov popolnoma na novo izpopolniti na 10, je poslowski od- bor JNS predlagal upravnemu, naj se leto- šnja tekmovalja za državno prvenstvo odgode do 17. septembra.

Kakor kaže ta sklep, računajo v kro- gih okoli JNS na them še zmerom, da se bo vsaj v teku teh šestih tednov dala mor- da le še najti kakšna rešitev spora med Beogradom in Zagrebom.

Na zadnji seji JNS je bilo sklenjeno preložiti mednarodno nogometno tekmo med Jugoslavijo in Rumunijo od 3. na 10. septembra, in sicer zaradi tega, ker bodo

RAZPIS

Komanda vazduhoplovstva vojske bo sprejela na dan 1. oktobra 1939 leta večje število gojencev v zrako- plovnopodoficirsko šolo v Novem Sadu in v pomorsko zrakovlovnopodoficirsko šolo v Divuljah.

Ti gojenci bodo po končani šoli uporabljeni kot letalski podoficirji v zrakovlovnoplovstvu vojske.

Kandidati morajo izpolniti naslednje pogoje:

Za zrakovlovnopodoficirsko šolo v Novem Sadu:

1. Da je državljan kraljevine Jugoslavije.
2. Da ni mlajši od 17, niti starejši od 21 let. Za osnovo računanja se jemlje celo koledarsko leto, v katerem se kandidat javlja za sprejem.
3. Da je končal najmanj 4 razrede osnovne šole in da se je po možnosti izučil kake obrti.
4. Da je dobrega vedenja, da ni v sodni preiskavi, niti sodno obsojen in popolnoma zavezen v nacionalnem pogledu in sigurnem, to je, da ne iznaša načel proti ureditvi državne uprave.
5. Da ni oženjen.
6. Da ima odobritev roditeljev ali varuha za vstop v šolo in da se obveže, da bo po končani šoli odslužil trikrat toliko časa, kolikor je trajalo njegovo šolanje in da se ga lahko uporabi za vse službe v letalstvu, a za letanje, v kolikor bi to želel.
7. Da je zdrav in za vojaško službo sposoben.

Za pomorsko zrakovlovnopodoficirsko šolo v Divuljah:

1. Da je državljan kraljevine Jugoslavije.
2. Da ni mlajši od 16, niti starejši od 18 let. Za osnovo računanja let se jemlje celo koledarsko leto, v katerem se kandidat javlja za sprejem.
3. Da je končal najmanj 4 razrede osnovne šole in da se je učil najmanj dve leti obrti (mehaniške, ključavničarske ali elektrotehnične, ali dve leti obrti v vojaških obrtnih šolah).
4. Da je dobrega vedenja in da ni v sodni preiskavi, niti sodno obsojen in popolnoma zavezen v nacionalnem pogledu in sigurnem, to je, da ne iznaša načel proti ureditvi državne uprave.
5. Da ni oženjen.
6. Da ima odobritev roditeljev ali varuha za vstop v šolo in da se obveže, da bo po končani šoli odslužil v zrakovlovnoplovstvu vojske kot podoficir dva in pol krat toliko časa, kolikor je trajalo njegovo šolanje.
7. Da je zdrav in za vojaško službo sposoben.
8. Da ima odobritev roditeljev ali varuha za vstop v šolo in da se obveže, da bo po končani šoli odslužil trikrat toliko časa, kolikor je trajalo njegovo šolanje in da se ga lahko uporabi za vse službe v letalstvu, a za letanje, v kolikor bi to želel.
9. Da je zdrav in za vojaško službo sposoben.

Rok za vlaganje prošelj po prvem in po drugem razpisu je do 1. septembra 1939. l. Prošenj, ki bi prišle po tem roku ali ne bi bile točno sestavljene po razpisu, se ne bo jemalo v obzir. Zaradi tega je treba prošnje takoj vložiti, da bi se v primeru nepopolnosti mogle vrniti zaradi dopolnitve.

Vsa podrobnejša pojasnila glede teh razpisov in kako je treba postopati, se lahko vidijo iz razpisov, ki so poslani in se nahajajo pri vseh vojnih okrožjih in steskih načelnih.

Razen tega se razpisi lahko dobe pri Zrakovlovnopodoficirski šoli v Novem Sadu — Aerodrom, ako se šoli pošlje adresirana koverta s poštno znamko za 1 din in pol. Ravno tako se razpisi lahko dobe osebno v komandi Zrakovlovnoplovstva vojske v Zemunu.

OPOMBA: V prošnjah je treba posebno naglasiti, za katero šolo se kandidat javlja. Vedeti je treba, da bodo gojenci iz obeh šol letalski podoficirji v zrakovlovnoplovstvu vojske.

Iz pisarne štaba vazduhoplovstva vojske — Zemun, V. D. br. 18739 od 25. julija 1939 leta.

L. WINDER:

180

Gospod iz Konopišta

Roman o Francu Ferdinandu
(Avtoriziran prevod)

Tisto noč so sedeli zarotniki v sobi enega izmed članov »Mlade Bosne«, dijaka Jevtića, in pili. Neznozna napetost živcev v zadnjih dneh je bila doseglja vrhunec. Zarotniki so bili zdaj takisto ravnodušni do svoje usode, kakor da bi se jim vse le sanjalo. Pili so kakor v sanjah, se smejali kakor v sanjah in se poslavljali kakor v sanjah. V temni ulici, na povratku domov, je Princip obstal in rekel: »Prav za prav je škoda, da ne morem več maturirati. Šele ta mah mi je prišlo na misel.«

Ob šestih zjutraj je bivši duhovni svetovalec in učitelj Franca Ferdinanda, škof dr. Lanyi v Velikem Varadinu, trem ljudem: svoji materi, svojemu slugi in nekemu gostu, pripovedoval sanje, ki si jih je bil takoj zapisal. Takšen je zapis:

»Dne 28. junija leta 1914., o poli štirih zjutraj, sem se prebudil iz strašnih sanj. Sanjalo se mi je, da sem stopil v jutrnjih urah k svoji pisalni mizi in hotel pregledati dospelo pošto. Prav na vrhu je ležalo pismo s črnim robom, črnim pečatom in nadvojvodovim grbom. Takoj sem spoznal njegovo pisavo. Odprl sem ga in zagledal na glavi nebesno-modrikastega papirja sliko kakor na razglednicah; predstavljala je cesto in tesno ulico. Visokosti sta

sedeli v avtomobilu, njima nasproti general, zraven šoferja neki častnik. Obakraj ceste množica ljudi. Dva mlada fanta planeta naprej in streljata na njuni visokosti. Besedilo pisma je dobesedno tisto, ki sem ga videl v sanjah: »Vaša škofovska milost! Dragi doktor Lanyi! S tem vam sporočam, da padeva danes z mojo ženo v Sarajevu kot žrtvi zavratnega umora. Priporočava se vašim pobožnim molitvam in sveti mašni daritvi ter vas prosiva, da ostanete najinim ubogim otrokom tudi nadalje v ljubezni in zvestobi enako vdani kakor doslej. Pristržno vas pozdravlja vaš nadvojvoda Franc. V Sarajevu, dne 28. junija leta 1914., o poli štirih zjutraj.« — Tresoč se in ves solzan sem skočil iz postelje, pogledat na uro, ki je kazala pol štirih. Takoj sem pohitel k pisalni mizi ter zapisal, kar sem bil v sanjah bral in videl. Pri zapisovanju sem ohranil celo obliko nekaterih črk, kakor jih je bil zapisal prestolonaslednik. — Moj sluga je stopil to jutro ob tri četrt na šest v pisalno sobo ter videl, da sedim ves blede in molim rožni venec. Vprašal me je, ali sem bolan. Rekel sem mu: »Takoj pokličite mojo mater in gosta. Neutegoma hočem služiti mašo za njuni visokosti, kajti sanjal sem strašne sanje.« Nato sem šel z njimi v domačo kapelico.

28 JUNIJ

28. junij, Vidov dan, se je pričel z veselimi hrumenjem na postajah v sarajevski okolici. Praznik je privabiljal v lepo glavno mesto dežele mnogo ljudi. Srbi in vsi, ki so se čutili z njimi eno, so s prvimi jutrnjimi vlaki hiteli v Sarajevu, da bi tam

slovesno obhajali največji narodni praznik, spominski god bitke na Kosovem polju. Pobožni katoličani pa so se vozili v glavno mesto, da bi videli prestolonaslednika, zaščitnika katoliške cerkve v tej deželi nejevernikov. Tudi marsikateri musliman se je peljal v glavno mesto, ki je vključno treznim novim cestam izkušalo ohraniti čistost jutrovskega sloga. Tudi musliman je hotel videti prestolonaslednika, češ: ne gre, da bi na ta praznik samo Srbi gospodarili v Sarajevu.

Na postajah so patrolirali Potiorkovi orožniki in policisti. Po mestu jih ni bilo mnogo videti; večina jih je smela počivati prav do zore napornega dne. Le posamezni civilisti, ki so od spredaj in zadaj dišali po vohunu, so se izprehajali po glavnih ulicah.

Ko je Danilo Ilić potegnil škatlo z orožjem izpod svoje postelje, solnce še ni bilo vzhlo. Mati je spala. Princip, ki je stanoval v pregradku zraven kuhinje, je bedel; kakor Ilić, tudi on ni bil mogel zaspati. Oprezno se je Ilić napravil, mati je imela rahlo spanje, neopazno je hotel izginiti s Principom. Hudo je bilo brez slovesa oditi z doma. Ilić je bil prepričan, da ne bo matere nikoli več videl. Bila je edina duša, ki jo je imel rad; edina duša, ki jo je kdaj ljubil. Vendar je ni pogledal, ko je spala, ni se mogel pripraviti; mar ni bilo že dovolj strašno, da je poslednjič slišal njeno dihanje? Z drhtečimi rokami je vzel škatlo in si ukazal: »Ne trepetati! Če mi pade škatla z bombami iz roke... Tudi Princip ne sme videti, da trepečem.«

Stopil je v pregradek in pokimal Principu. Gimnazijec je mirno vstal, res je bil videti miren, ne pa da bi se le delal mirnega. Ilić mu je zavidal

ta mir in to hladnokrvnost. Tibo sta zaprla vrata za seboj. Bilo je krasno jutro. Na bledosinjem nebu ni bilo nikjer oblaka. Zarotnika sta stopala hitro, ceste so bile še prazne, Ilić je skrival sladkorno škatlo z orožjem pod plaščem, ki si ga je bil ogrnil, delal je velike korake in šepetal: »Hitro, hitro, da naju kdo ne vidi!« Pred Vlainovićevo slaščičarno sta rahlo potrkala. Slaščičar, ki je bil poučen o njuni skrivnosti, ju je spustil noter in zaklenil vrata. »Le mirno spi, drugim bova sama odprla,« je rekel Ilić. Slaščičar je zaspalo prikimal in odzdrsal nazaj v svojo spalnico. »Pokrepcajta se z nekaj koščki slaščic, jima je zaklical iz spalnice,« pozneje dobta kavo.

Ilić in Princip sta malo jedla, slaščice jima niso šle v slast. Tudi govorila nista, molče sta sedela, molče gledala torte in pite, kročnike z mandeljnovim pecivom, nakopičeno čokolado v ploščicah. Dišalo je po sirupu in plencah, čeprav ni bilo dojenčiča pri hiši. Ilić je čutil v želodcu slabost. Rad bi bil šel na cesto, hrepenel je po čistem zraku blešččega letnega jutra, toda obsedel je. Čez nekaj minut je prišel Čabrinović, lakomno pogoltnil nekaj kosov pite in tort in žvečeč pripovedoval: »Ušel sem z doma, takšen, kakor sem, pri nas še vsi spijo.« Ko se je nasitil, je jel spet čenčati; povedal je, da se je dal včeraj fotografirati za bodoče rodove, lepo, v črni obleki z belo ovratnico, pred atentatom pojde po sliko, fotograf je obljubil, da bo okrog devetih náred. »Tak molči že!« ga je Princip nahrulil. Črkostavec je užaljen sklenil, da se za Principa več ne zmeni; poprej si pa ni mogel kaj, da ne bi rekel gimnazijcu: »Zdaj bomo kmalu vsi molčali — za večne čase.«

DAME!

Za vroče dni si lahko kupite že izgotovljene obleke v krasnih živobarvnih vzorcih IZ PRAVE TOBRALKE.

KREPA SVILE IN DELENA OD DIN 65.— naprej — pri trvdki
F. I. GORIČAR, Ljubljana, Sv. Petra c.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM
Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—, Dopisi in zenitive se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglaš se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Službo dobi

Pisarniško moč
Izveščano v vseh pisarniških poslih, sprejem takoj v Celju. Ponudbe z navedbo plače na podružnico Jutra v Celju pod »Točnice«. 18152-1

Izurnjeno pletiljo
sprejem takoj za stalno. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra pletilja«. 18145-1

Puškarkega mojstra
starejšega, izčem. Vrtnski, Trg knjeg. Zorke 12. Novi Sad. 18143-1

Brivski pomočnik
res dober, dobi takoj mesto in brivski vajence, ki ima res veselje do brivskega obrta. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Briv. pomočnik«. 78137-4

Kočijaža
samškega, kateri je služil pri konjenici, izčemo, večšega vseh poljskih del. — Nastop službe takoj. Družba Jelšingrad z o. j. Šmarje pri Jelšah. 18121-1

Pisarniška moč
absolvent: trgovske šole, perfektna tudi v nemškem jeziku, dobra računicarica, dobi mesto za vsa pisarniška dela. Prednost znanje nemške stenografije. Lastnorodno pisane ponudbe s prepisom zadnjega šolskega spravevala na podružnico Jutra v Celju pod značko »Kovinske podjetje, Celje«. 18046-1

Službe išče
Natakarica
srednjih let, solidna, z znanjem nemščine, dobro verzirana, želi spremeniti službo v začetku avgusta. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Poštenost«. 18147-2

G. I. Rotman: S Pegazom — okrog sveta

110
»Pegaz« je letel zdaj proti severu in priplul nad majhno nemško vas. Sklenili so, da tu prenoče, »Pegaza« pa skrijejo, da jih ne bi zasedovalci opazili. Leteli so zelo nizko.

Dopisi

Vsaka beseda 2 din; davka 5 din; za dajanje naslova 5 din; najmanj 50 znesek 30 din.

»Herka«
dvignite pismo poštne ležice. 18158-24

Komac
dvignite pismo Ljubljana, poste restante. 18159-24

Dvignite v oglasnem oddelku dospelo ponudbo!

Brezhiben motocikel, Celje, Denar ni važno, Dobra in pravilna vzgoja, Družba, Dobra trgovina, Dober zunanar, Diskretnost, Dobre moči, Dobre slog 66, Eno-družinski, Gostilna 15, Govorina takoj, Hvaležen prijatelj, Iskrenost 36, Ivan-ka, Izurjen, Ljubljana, Ljubitelji narave, Lastni dom, Marljiva 22, Mlajša moč, Mlada obrtnica, Nuptum, OS-MA, Pošten oskrbnik, Plačam takoj, Poštena in delovna, Resnost, Ročnik, Strokovnjak, Stalno, Sodelovanje, Sorodna duša, Samostojna gospa, Simpatična, Skromna, Solidno 1000, Sposoben 66, St. Vid, Stanovanje in hrana v hiši, Trčlanska, Točen plačnik, Takoj dober zaslužek, Tajnost, Usnje, Vrnem po do govoru, Vestel karakter, Wipa, Vajenka, Zahava, Zmetna, cena, 16840, 444, 276, 250.000, 16839.

Razno
INSERIRAJTE V »JUTRU«!

KLIŠEJE
ENO IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

Dijaške sobe
Popolno oskrbo za časa šolskega leta 1939-1940 iščemo za našega 11-letnega sina pri družini profesorja, ki ima 15 do 15 letnega fanta. — Ponudbe na Janko Novak, tovarna ple tenin, Radovljica. 18068-22

Izgubljeno
Rezervno kolo avtomobilsko se je izgubilo na poti Ljubljana - Domžale. Pošten najditelj naj se odda proti nagradi na naslov: Pia Radonič, Ljubljana, Malenškova 5. 18127-28

Klišenje
ENO IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
Prof. Petra Nasip 23
INSERIRAJTE V »JUTRU«!

DOBAVA TOVORNEGA AVTOMOBILA

Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu bo opravil v četrtek, dne 10. avgusta 1939 ob 11. uri v uradnih prostorih v Zagrebu, Mihanovićeve ulice 3, III. nadstropje, prvo javno pismeno ofertalno licitacijo za dobavo enega tovornega avtomobila za svoje zdravilišče »Kasindol« pri Sarajevu.

Ponudbe, taksirane po predpisih odredbe T. Br. 25 Taksne tarife Zakona o taksah, je treba predati ali poslati po pošti v zapečateni kuverti do zgoraj označenega roka Osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu (soba št. 305).

Pogoji licitacije se lahko dobe zastopni vsak delavec med uradnimi urami pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev (soba št. 305).

Št.: 36.260-1939.
OSREDNJI URAD ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV V ZAGREBU.

Izolacije GRADBENI MATERIAL

proti vlagi in vročini, ploščice za oblaganje sten, mavec, šamot in ves ostali

dobite pri

Material
LJUBLJANA — TYRSEVA C. 36/b. Telef. 27-16. — Brzjavlj: Material.

PREMOG
KOKS — DRVA
nuđi

I. Pogačnik
BOHORICEVA 5.
Telefon 20-58.
INSERIRAJTE V »JUTRU«!

Nikar me čitajte

če ne verjamete, da velja Kodak Retinette, aparat za posnetke malega formata samo **660.— din**
Solidna in precizna konstrukcija, 36 posnetkov na 1.60 m normalnega kinofilma. možnost snimanja v naravnih barvah. Naprava proti dvojnemu osvetlitvam, sprožilec na oklopu, jake optike, avtomatični transport filma in števec.

100 uspehov na en oglaš v »JUTRU«

Zapustil nas je za vedno naš nadvse ljubljani sin in brat
RADO LUKEŽIČ
DIJAK VIII. RAZ. GIMNAZIJE

Pogreb našega dragega sinka bo v soboto 29. julija ob 5. uri popoldne iz mrtvašnice mestnega pokopališča v Celju.
CELJE, dne 27. julija 1939.
Globoko žalujoča rodbina LUKEŽIČ

INSERIRAJTE V »JUTRU«!

Brez posebnega obvestila
UMRL NAM JE DNE 27. JULIJA OB 8. URI, PREVIDEN S SVETIMI ZAKRAMENTI, NAŠ PREDRAGI SOPROG, OČE, DEDEK, TAST, STRIC ITD., GOSPOD
DR. KAROL ŠTURM
ODVETNIK
POGREB BO V SOBOTO, DNE 29. JULIJA OB 5. URI POP. IZPRED MRLIŠKE VEŽE ZAVETIŠČA SV. JOZEFA (VIDOV-DANSKA CESTA) NA POKOPALIŠČE K SV. KRIZU. MASA ZADUŠNICA SE BO DAROVALA V PONEDELJEK, DNE 31. JULIJA 1939, OB 7. URI ZJUTRAJ V CERKVI MARIJINEGA OZNANJENJA PRI OTO. FRANCISKANIH.
LJUBLJANA, DNE 27. JULIJA 1939.
GLOBOKO ŽALUJOČI:
EUGENIJA ROJ. PERSE, SOPROGA
ARTUR, MIČI, ANICA POR. FAJDIGA, OTROCI
VERA ROJ. PAVŠAK, SNAHA; SLAVKO FAJDIGA, ZET
FEDOR, MARIJAN, METKA, VNUKI
IN OSTALO SORODSTVO